

Úvod

Snad každý z nás si v dnešní době uvědomuje, jak důležité cizí jazyky jsou. Znalost cizích jazyků se od nás vyžaduje nejen na škole, ale i při výběru zaměstnání. Znalost světových jazyků nám „otvírá bránu do světa“ a je předpokladem pro uplatnění se v nejrůznějších profesích, pro práci v mezinárodních firmách, ale také pro úspěšné studium na vysokých školách nejen u nás, ale i v zahraničí.

Na rozdíl od minulosti se dnes na výuku cizích jazyků klade větší důraz. Učení se cizím jazykům je v dnešní době velmi oblíbené a s výukou se často začíná mnohem dříve než v minulosti. S prvním cizím jazykem se mnohé děti setkávají již v mateřských školkách. Učícím se je dnes nabízena široká škála cizích jazyků. Na každé základní škole se vyučuje angličtině a minimálně jednomu dalšímu jazyku.

Cílem výuky cizích jazyků je, aby si všichni žáci osvojili cizí jazyk na takové úrovni, aby se bez potíží dorozuměli v běžných situacích. Učení se cizímu jazyku je dlouhodobý proces, při kterém na žáky a žákyně čeká nejedna překážka. Jednu z nich představují i zrádná slova neboli „faux amis“, která, ač se jeví jako slova „přátelská“, klamou svým tvarem a učící se tak často dopouštějí chyb. Cílem této diplomové práce je seznámit studující s problematikou „faux amis“, definovat tento pojem a poskytnout přehled nejčastěji se vyskytujících „faux amis“ mezi němčinou a češtinou.

Tato práce je rozdělena do tří hlavních částí. Jelikož „faux amis“ jsou součástí slovní zásoby, první část pojednává obecně o slovní zásobě a jejímu rozšiřování. Zbylé dvě části diplomové práce se věnují pouze problematice „faux amis“. Abecedně řazený seznam „zrádných“ slov mezi češtinou a němčinou uzavírá tuto práci.

Toto téma jsem si zvolila hned z několika důvodů. Jedním z nich je, že jsem se sama dopouštěla chyb v těchto slovech a bylo pro mě velkým překvapením, že má sdělení nejsou úplně správná, ačkoliv jsem předpokládala, že se dané výrazy vyskytují v té samé podobě i v německém jazyce. V hodinách didaktiky jsem se seznámila s dalšími „faux amis“ a byla jsem překvapena, kolik jich je. Toto zjištění upoutalo mou pozornost a chtěla jsem o této problematice slovní zásoby vědět více. Diplomová práce je možností, jak se o své poznatky podělit s ostatními.

V celé diplomové práci užívám většinou pojmu „faux amis“ pro označení „zrádných slov“, neboť tento pojem je ze všech jeho variant nejstarší a nejvíce známý.

A. Slovní zásoba

1. Obecně o slovní zásobě

Slovní zásoba neboli lexikum tvoří pojmenovávací složku komunikativního aktu (Hendrich, 1988, s. 130). Čechová (2000, s. 80) definuje slovní zásobu jako souhrn všech slov, která v daném jazyce existují.

Slovní zásoba tvoří společně s gramatikou, výslovností a pravopisem čtyři roviny jazykového systému. Didaktika cizích jazyků nazývá tyto dílčí roviny jako jazykové prostředky. Pro komunikaci je nutné nejen znát, ale i ovládat všechny tyto jazykové prostředky, tzn. slovní zásobu, gramatiku, výslovnost i pravopis slov (Hendrich, 1988, s. 129).

Slovní zásoba současných jazyků se odhaduje přes půl miliónů slov. Rozsah slovní zásoby nelze přesně určit, neboť se jedná o otevřený systém, který se neustále mění a rozšiřuje (Hendrich, 1988, s. 130). Rozsah slovní zásoby se liší také tím, zda se jedná o slovní zásobu národní (všechna slova daného jazyka), spisovnou, nářeční, slangovou, popř. o slovní zásobu určitého období nebo o slovní zásobu jednotlivce (Pokorný, 1991, s. 52).

Individuální slovní zásoba, tzv. *idiolekt* (řec. idios = vlastní, lego = mluvím) se pohybuje mezi několika sty až desítkami tisíců slov (Hendrich, 1988, s. 130). Slovní zásoba jednotlivce je rozdílná, závisí na věku, vzdělání, povolání, zálibách a prostředí, ve kterém se jedinec pohybuje. Slovní zásobu rozlišujeme *aktivní (produktivní)* a *pasivní (receptivní)*. Aktivní slovní zásoba zahrnuje slova, která jedinec sám používá v ústním i mluveném projevu. Běžně člověk používá 3000 – 10 000 různých výrazů, průměrně 5 000 slov (Čechová, 2000, s. 81). Pasivní slovní zásoba zahrnuje slova, kterým jedinec rozumí, ale sám je nepoužívá. Pasivní slovní zásoba je třikrát až šestkrát větší než aktivní (Pokorný, 1991, s. 56).

Jádro slovní zásoby, tzv. základní slovní fond tvoří slova velmi frekventovaná a důležitá pro běžnou komunikaci. Jedná se o stará prajazyková slova, která se s určitými hláskovými obměnami vyskytují i v jiných indoevropských jazycích – např. *matka, bratr, syn, dům, sůl* (Hauser, 1980, s. 14).

Pro výuku cizích jazyků je důležité stanovit rozsah a výběr lexikálních jednotek, tzv. *lexikální minimum*.

Hendrich (1988, s. 133) definuje lexikální minimum jako účelně vybraný soubor lexikálních prostředků potřebných pro dosažení vytčeného cíle v ovládnutí cizího jazyka.

Rozlišuje čtyři typy lexikálního minima:

- a. Elementární lexikální minimum – pro komunikaci v základních situacích, zahrnuje 800 – 1000 slov, odpovídá stanovenému cíli při výuce západním jazykům na druhém stupni základní školy.
- b. Základní lexikální minimum – pro komunikaci v běžných životních situacích, pro četbu jednodušších textů, udává se 1400 – 2000 slov, odpovídá cíli stanovenému pro západní jazyky na gymnáziích.
- c. Souborné lexikální minimum – pro komunikaci v oblasti kultury, politiky, ekonomie, pro četbu obtížnějších textů (beletrie, noviny, vědecké texty), zahrnuje 5000 – 6000 slov, odpovídá požadavkům na absolventy jazykových škol.
- d. Odborné čtecí lexikální minimum – zahrnuje obecně odbornou slovní zásobu, pro četbu odborné literatury jakéhokoli oboru, činí přibližně 2300 slov.

1.1. Výběr slovní zásoby

Ve výuce cizích jazyků je výběr nové slovní zásoby velmi důležitý. Vyučující by při výběru slov měli zhodnotit mnohé aspekty a nová slovní zásoba by měla být vybrána především na základě následujících kritérií:

- a) frekvence užití – vybrat nejfrekventovanější a nejvíce užívaná slova, např. pomocná slovesa (*haben, sein*), slova s vysokým dosahem (*essen, machen*), zájmena, číslovky, předložky, apod.,
- b) věk cílové skupiny – zohlednit věk učících se,
- c) zájmy cílové skupiny – nová slovní zásoba by měla být zaměřena na zájmy učících se,
- d) ekonomičnost a účelnost – vybrat jen taková slova, která jsou nutná k dosažení cíle (do výuky tématicky zaměřené na školu nejsou začleňována nová slova týkající se např. zvířat, nakupování),
- e) porovnávací hledisko – možnost využít podobnosti s mateřským jazykem (*mrkev – die Karotte*), popř. prvním cizím jazykem (např. angličtinou *house – Haus, hand – die Hand*),

- f) dosavadní jazykové znalosti – brát zřetel a navazovat na dosavadní znalosti učících se.

2. Obohacování slovní zásoby

S rozvojem našeho poznání souvisí i rozvoj slovní zásoby. S potřebou nových pojmenování vznikají nová slova a slovní spojení. Slovní zásoba v němčině se rozšiřuje především tvořením slov a přejímáním slov z cizích jazyků.

a) Základní slovotvorné postupy

Mezi základní slovotvorné postupy podle Beneše (2005, s. 265 – 277) patří:

- odvozování slov pomocí předpon - prefixů a přípon - sufixů (např. *Arbeit-er*, *Arbeit-schaft*, *be-arbeiten*);
- skládání slov (např. *die Hochschule*, *das Eisenbahn*, *der Landwirtschaftsminister*, *schwerkrank*);
- převzetí slova z jednoho slovního druhu do jiného (např. *das Schreiben*, *das Lachen*, *die Schöne*, *der Deutsche*, *das Deutsche*);
- zkratky (např. *EU – Europäische Union*, *DRK – Deutsches Rotes Kreuz*, *GmbH – Gesellschaft mit beschränkter Haftung*) a zkratková slova (např. *die Uni - Universität*, *der Pulli - Pullover*, *der Krimi – Kriminalroman*).

b) Slova přejatá (Entlehnungen)

Slovní zásoba němčiny je obohacována také o slova z cizích jazyků. Politický a ekonomický vliv anglicky mluvících zemí je dnes tak silný, že většina výrazů je převzata z angličtiny.

Podle Römer (2010, s. 87 – 89) můžeme slova cizího původu rozdělit následovně:

1. slova cizí (Fremdwörter) – tj. slova, která byla beze změny přejata do jiného jazyka. U německých slov, která se časují, dochází k minimálnímu přizpůsobení – podstatná jména mají člen a počáteční písmeno je velké, slovesa mají ohebnou koncovku, např. *das E-Mail*, *mailen (sie mailt)*.

Tato slova si po stránce hláskové a tvarové ponechala svůj původ (např. *Alphabet, Ghetto, Rowdy, Sweatshirt, Team*) (Römer, 2010, s. 87).

2. slova zdomácnělá (Lehnwörter) – tj. slova, která byla přejata z cizího jazyka a po stránce hláskové a tvarové se plně přizpůsobila německému jazyku. Uživatel tak nepozná, že se jedná o slovo cizího původu (např. *Kellner, kochen, Mauer, Platz, Prämie*) (Römer, 2010, s. 88, srov. Baloun, 1977, s. 15).
3. internacionalismy (Internationalismen) – tj. slova mezinárodní, která se vyskytují ve více jazycích, jsou srozumitelná a jejich význam se nemění. Tato slova se přizpůsobila po stránce morfologické, pravopisné a hláskové (např. dt. *Theater*, engl. *theatre*, franz. *théâtre*, russ. *teatr*). Většinou jsou tvořena z řeckých a latinských morfémů (např. *Thermodynamik*) nebo se v průběhu dějin šíří a stávají se mezinárodními *Alkohol* (arabisch), *Soldat* (ital.) (Schippa, 2002, s. 265).

Lotko (2000, s. 51) definuje internacionalismus jako „slovo (výraz) užívané ve více nepříbuzných jazycích určitého kulturního areálu, a to buď nadnárodní (např. *atlet*) nebo charakteristické pro určité místo (např. *tundra*) nebo uměle vytvořené zvl. z řeckých a latinských kořenů (např. *centimetr*)“.

Součástí internacionalismů jsou i tzv. „faux amis“ neboli slova, které se ve dvou různých jazycích liší svým významem (Schippa 2002, s. 265).

4. neologismy (Lehnprägungen) – tj. přejatá slova z cizích jazyků, u kterých nebyla převzata forma slova, nýbrž jeho význam (např. *show business* → *Unterhaltungsgeschäft*) nebo která byla vytvořena podle vzoru cizího slova (např. *fire* → *feuern*).

2.1. Germanismy

Bok (1995, s. 110) definuje germanismy jako slova nebo jiné jazykové prvky, které byly převzaty z němčiny nebo podle němčiny vytvořené. Kromě jednotlivých slov jsou to také kalky a frazeologické obraty.

Lotko (2000, s. 41) charakterizuje germanismus podobným způsobem a to jako jazykový prvek přejatý z němčiny do jiného jazyka nebo podle němčiny v něm vytvořený.

Germanismy jsou následující příklady – *barva* (Farbe), *cihla* (Ziegel), *fošna* (Pfosten), *hejtman* (Hauptmann), *špehovat* (spähen), *žemle* (Semmel), aj. (Pokorný, 1991, s. 86).

2.2. Funkce cizích slov ve slovní zásobě

Cizí slova se vyskytují nejen v německé slovní zásobě, ale i ve slovní zásobě jiných jazyků. Tato společná cizí slova nám ulehčují komunikaci a učení se cizímu jazyku. Velký počet cizích slov má i svůj německý ekvivalent.

Kdy použít slovo domácího původu a kdy cizí slovo? (Schippa, 1992, s. 267, Chmelová, 2005, s. 16 – 17).

- a) V psaní slohových prací, článků apod. není vhodné opakovat jedno a to samé slovo. Pokud máme tu možnost, měli bychom využít synonym. Slovní zásoba bude pestřejší, např. *Autor – Schriftsteller, Team – Gruppe*.
- b) Cizí slova jsou často vnímána jako výrazově silnější než slova domácího původu, např. *attraktiv – anziehend*.
- c) Naopak někdy cizí slovo zlehčuje nebo zjemňuje pojmenování, např. *sensibel – überempfindlich, korpulent – dick*.
- d) Cizí slova je vhodné používat v názvosloví a odborné slovní zásobě. Usnadňuje to porozumění v oblasti vědy, techniky, politiky, kultury apod. Bylo by nesmyslné vytvářet německé ekvivalenty, např. pro všechny chemické prvky, druhy rostlin, hmyzu atd.
- e) V denním tisku, přednáškách a publikacích je vhodné užívat slova domácího původu. Cizí slova by mohla snížit srozumitelnost textu. Ne všichni znají přesný význam cizího slova.
- f) Někdy se cizímu slovu dává přednost záměrně, aby bylo nesrozumitelné, např. lékaři užívají odborných termínů, aby jim pacienti nerozuměli.
- g) Mezinárodní slovo může působit vznešeněji než slovo domácí, např. *Restaurant – Gasthaus*.

3. Kontakty mezi češtinou a němčinou

V následujících podkapitolách vycházím především z odborné publikace Václava Boka (1995, s. 105 – 112).

3.1. Postavení němčiny v českých zemích v průběhu historického vývoje

Sousedství českých a německých zemí vedlo od nejstarších dob k bohatým stykům mezi oběma národy. Mezi jazyky docházelo k vzájemnému ovlivňování slovní zásoby, především němčiny na češtinu. Česká slovní zásoba tak obsahuje četné germanismy.

„Intenzita ovlivňování češtiny němčinou byla v různých obdobích historického vývoje různá. Měnila se podle toho, jak se měnil počet německého obyvatelstva, jeho hospodářský význam a politická moc na území našeho státu.“ (Bok, 1995, s. 105).

Přibližně od konce 10. století se v našich zemích začali usazovat němečtí obchodníci, řemeslníci a příslušníci duchovenstva, ale jejich počet nebyl nijak velký. Za vlády Přemyslovců vzrostl počet německých přistěhovalců. Přicházejí především v souvislosti s tzv. kolonizací, tzn. za účelem osídlování a obdělávání dosud zemědělsky nevyužívaných oblastí. V průběhu 13. století, po objevení bohatých ložisek stříbra (Kutná Hora, Jihlava), vzrůstá počet Němců v českých zemích. Na počátku 14. století tvoří přibližně třetinu obyvatelstva v Čechách.

Postavení němčiny v našich zemích sílí v době pobělohorské, kdy česká nekatolická šlechta a měšťanstvo musí opustit zemi a na česká území přicházejí Habsburkové. Roku 1627 dochází ke zrovnoprávnění němčiny s češtinou. Čeština ustupuje z funkce úředního jazyka a ze škol a je nahrazována němčinou. „Germanizace vrcholí od poloviny 18. století, kdy Habsburkové usilují o vytvoření centralizovaného státu s jednotným systémem úřadů a škol a s jednotným úředním jazykem – němčinou.“ (Bok, 1995, s. 108). Česky mluví jen poddaný lid a nižší vrstvy městského obyvatelstva.

Situace se mění s rozvojem industrializace v 2. polovině 19. století. Se vzestupem české buržoazie a dělnictva vzrůstá i používání češtiny. Němčina si i nadále udržuje významné postavení v hospodářství i kultuře.

Nejsilnější germanizace nastala v protektorátu Čechy a Morava (březen 1939). Cílem bylo úplné poněmčení českého národa – němčině se vyučovalo již od první třídy,

úředníci konali zkoušky z němčiny. Po porážce Německa došlo k téměř úplnému odsunu Němců z našich zemí.

3.2. Slovní zásoba německého původu v současné češtině

Pronikání německých slov do české slovní zásoby je dáno geografickou polohou a společnou minulostí obou národů. Německá slova pronikala do češtiny již od nejstarších dob. Některé výrazy se dostaly do spisovné němčiny a jejich německý původ není na první pohled znatelný – *kašna, šálek, barva, rytíř*. Velký počet germanismů nebyl začleněn do spisovné němčiny a tato slova se vyskytují v češtině obecné – *apatyka, hantuch (ručník), cimra, flaška, ruksak, dávat bacha*. Mnohá z němčiny přejatá slova mají hanlivé zabarvení k českým synonymům – *frajle, fotr, hajzl, barák, ksicht, mord, švindl*. Slova německého původu se hojně vyskytují i ve slangu, jedná se především o slova z oblasti řemesel a zaměstnání – *štreka, šíbovat, hunt (těžební vozík)*. Přes němčinu se do češtiny dostala i slova cizího původu – např. z latiny *oltář, klášter, almužna, jeptiška*; z francouzštiny *turnaj*.

Většina germanismů v české slovní zásobě je přejata z rakouské němčiny. Důkazem toho jsou znaky bavorsko-rakouských nářečí, např. výslovnost dvojhlásky *eu* /:oj/ jako /:aj/ - *šlajsna (Schleuse)*; užití jihoněmeckých zdrobňovacích přípon - *cukrle, štokrle*; neznělá souhláska místo znělé *b – p, g – k: kvér (Gewehr)*. Česká slovní zásoba obsahuje i kalky utvořené podle německého vzoru – *zvěrolékař (Tierarzt), rychlovlak (Schnellzug), dávat pozor (achtgeben)*.

Ne všechna slova německého původu užívaná v češtině se ve svém významu shodují s tytéž slovy v současné spisovné němčině. Při přejímání slov mohlo dojít k posunutí, rozšíření nebo zúžení významu slova, např. *štafle – Staffelei* – německý výraz označuje malířský stojan; slovo *grunt* (= *základ, podstata, statek*) má v češtině zúžený význam, neboť německé *Grund* má ještě významy *dno, důvod*.

Germanismy v české slovní zásobě postupně ubývají, některé se stávají nesrozumitelnými.

B. „Faux amis“: Analýza pramenů

1. Problematika „faux amis“

1.1. „Faux amis“ a „tückische Wörter“

„*Ich möchte eine Brigade¹ für die Sommerferien finden.*“ Co rozumíme pod slovem *die Brigade*? Vyjadřuje tato věta opravdu to, co chceme sdělit? Pro české žáky a studenty učící se německy je tato věta srozumitelná. Mnozí ji budou považovat za správnou jak po stránce gramatické, tak po stránce obsahové. Setkáme se s porozuměním i u rodilých německých mluvčích? Zde je pravděpodobné, že němečtí mluvčí budou naším sdělením překvapeni a budou přemýšlet, co jsme jim chtěli sdělit.

V tomto případě se jedná o záměnu slov mezi dvěma cizími jazyky. České slovo *brigáda* ve smyslu letní práce pro studenty, bylo zaměněno německým slovem *die Brigade*. Přestože jsou si tato slova podobná svým tvarem i výslovností, odlišují se svým významem. Jedná se o „*faux amis*“ neboli „falešné přátele překladatele“². Ve skutečnosti se nejedná o negativní vztahy mezi osobami, nýbrž o odborný lingvistický termín. Tato slova jsou nazývána „falešnými přáteli“, neboť jejich stejný nebo velmi podobný tvar činí problémy studujícím cizích jazyků. Ač se na první pohled zdá, že význam slova je jasný a jeho překlad se nám sám nabízí, často tomu tak není a v důsledku toho se můžeme dopouštět chyb. S „falešnými přáteli“ se setkávají vyučující, překladatelé, studenti cizích jazyků neboli všichni, kteří aktivně pracují s cizím jazykem.

Francouzský termín „faux amis“ je v němčině maskulinního rodu „der Fauxami“, lze psát i odděleně „der Faux Ami“ [foza'mi], plurál je tvořen koncovkou –s „die Fauxamis“ - „die Faux Amis“ [fozami:].

Překlady francouzského pojmu se objevují i v jiných jazycích, např. „falsche Freunde“ (němčina), „false friends“ (angličtina), „falsos amigos“ (španělština), falsi amici (italština).

---

¹ Chybný výraz je v této větě použit záměrně za účelem vstoupit do tématu.

² „Falešní přátelé překladatele“ je jedním z termínů, který se užívá v české lexikologii pro francouzský termín „faux amis“ (Janovec, 2006, s. 5).

„*Tückische Wörter*“ neboli „zrádná slova“ jsou jednou z verzí německého pojmu „falsche Freunde“.

V německy psaných slovnících, Duden Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in 10 Bänden s. 3991, Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache s. 1084, je význam přídatného jména *tückisch* definován jako:

- a) plný zlomyslnosti, záhudnosti, neupřímnosti, vypočítavosti – *ein tückischer Gegner, ein tückischer Plan; er ist tückisch und falsch;*
- b) skryté nebezpečí v sobě samém – *eine tückische Krankheit, ein tückischer Sumpf.*

Význam slova *tückisch* překládáme do českého jazyka jako *záhudný, zrádný, lstivý* a nejčastěji ho najdeme ve spojeních – *ein tückischer Mensch, ein tückischer Plan, eine tückische Krankheit*, apod.

Jako synonyma můžeme uvést např.: *heimtückisch, arglistig, hinterhältig, unaufrichtig, hinterlistig, falsch.*

S pojmem „tückische Wörter“ pracuje doc. PhDr. Alena Aigner, CSc. Příkladem je odborný článek *Die tückischen Wörter unter den Internationalismen im Deutschen und im Tschechischen*, který byl vydán ve sborníku *Gesprochenes Deutsch in der Ausbildung und Forschung der ČSSR*, Bratislava 1980.

1.2. Původ pojmu „faux amis“

Pojem „faux amis“ jako první použili Maxime Koesler a Jules Derocquigny roku 1928 ve své knize *Les faux amis ou les trahisons du vocabulaire anglais*. Jak název napovídá, tato kniha pojednává o „faux amis“ mezi anglickým a německým jazykem. Problematikou „faux amis“ mezi dvěma cizími jazyky se zabývali již autoři před nimi, např. Hiebslac roku 1886 vydává své dílo, kde se zabývá podobností anglických a německých slov. Tato slova označuje jako „Sprach-Schnitzer“. Pomocí slovních hříček a anekdot se vtipně snaží upozornit na chyby anglicky mluvících Němců (Kroschewski, 2000, s. 5-6).

„Ein Deutscher, welchen der Kellner in einem Londoner Speisehaue sehr lange nicht bediente, rief diesem unwillig zu: „Waiter, whenever shall I become a beefsteak?“

– “Never, Sir,“ – erwiderte der Kellner ruhig, worauf sich der Deutsche empört entfernte.“ (Kroschewski, 2000, s. 6).

Termín „faux amis“ se zprvu užíval i v ostatních jazycích, postupem času docházelo k jeho překladům, např. Rudolph Altrocchi v roce 1929 používá anglický překlad „False Friends“, Matthias Perl a Karin von Schieszl roku 1977 zveřejnili německý překlad „Falsche Freunde“. Vedle těchto termínů se někteří autoři snažili prosadit i jiné výrazy – ve francouzštině např. „faux cousins“ nebo „faux frères“, v angličtině „false cognates“ nebo „deceptive cognates“. Používání těchto synonym vedlo k řadě odlišných názorů a diskusí mezi lingvisty (Kroschewski, 2000, s. 6-8).

Přestože se výrazy „faux amis“ a „false friends“ používaly již v první polovině 20. století, do výkladových slovníků byly zařazeny mnohem později. Slovníky *Deutsches Wörterbuch* od Wahriga vydané roku 1980 a 1986 tyto výrazy neobsahují. Teprve nové vydání z roku 1997 zahrnuje termín „faux amis“ a definuje jeho význam. V Longmanově slovníku *Dictionary of contemporary English* z roku 1987 pojem „faux amis“ také nenajdeme. Další vydání, *Longman Dictionary of English Language and Culture* z roku 1992, obsahuje termín „faux amis“, nikoliv však „false friends“. V novějším vydání toho slovníku z roku 1998 najdeme u pojmu „false friends“ odkaz na vysvětlení, který směřuje k termínu „faux amis“. Slovníky *Duden – Das große Wörterbuch der deutschen Sprache* z roku 1993 a 1999 zahrnují a vysvětlují termín „faux amis“. Zároveň uvádí jeho německý překlad „falscher Freund“, ale jako samostatný termín toto spojení nenajdeme. Nový anglický slovník *The Penguin English Dictionary*, vydaný roku 2005, obsahuje termín „false friends“ a definuje jeho význam (srov. Kroschewski, 2000, s. 8).

2. „Faux amis“ v odborné literatuře

2.1. Charakteristika „faux amis“ podle jednotlivých autorů a přehledná tabulka definic

V literatuře najdeme různé definice tohoto termínu:

Hladký (1996, s. 5) charakterizuje „*zrádná slova*“³ jako ta, která mají ve dvou či více jazycích stejný nebo velmi podobný tvar, přesto mají odlišný význam. Jedná se o slova mezinárodní, jejichž původ je stejný, ale význam se časem odlišil.

Janovec (2006, s. 5) – označuje „*falešné přátelé překladatele*“ za slova formálně podobná, ale odlišná ve svém významu ve dvou cizích jazycích.

Leiste (1988, s. 13) definuje „*falsche Freunde*“ jako slova, která se vyskytují ve dvou jazycích, mají stejný nebo podobný tvar, ale jejich význam se v průběhu vývoje jazyků odlišil.

Radina (1996, s. 5) rozumí pod „*zrádnými slovy*“ taková slova, „která svým původem nebo vnější podobou si ve dvou jazycích odpovídají, ale vývojem v různých jazykových prostředích nabyla odlišného významu“.

Firle, Hovorková (CJ 1979/80, s. 262) – vymezují pojem die „*faux amis*“ jako slova, která se vyskytují ve dvou či více jazycích, jsou stejného původu, ale v průběhu vývoje se změnil jejich význam.

Höppnerová (2011, s. 73) pracuje s pojmem „*falsche Freunde*“ a uvádí, že se jedná o cizí slova, která jsou si podobná svým pravopisem a výslovností, ale odlišná ve svém významu.

Kühnel (1987, s.5) – charakterizuje „*falsche Freunde*“ jako slova, která existují ve dvou či více jazycích, jsou stejného původu, ale jejich význam se v průběhu vývoje změnil nebo rozšířil.

---

³ Kurzívou je psán termín, se kterým daný lingvista nebo lingvistka pracuje.

Lotko (1987, s. 4) – definuje „*zrádná slova*“ jako formálně shodné nebo podobné lexikální jednotky, ale významově nebo stylově odlišné.

Hunold (CJ 1997/98, s. 97) – uvádí všechny tři termíny – „*false friends*“, „*faux amis*“, „*falsche Freunde*“ a vysvětluje, že takto jazykověda označuje lexémy, které podobně znějí, ale v cílovém jazyce mají jiný význam než v jazyce původním.

Wotjak (1984, s. 11) – charakterizuje „*falsche Freunde*“ jako slova, která mají v obou jazycích stejný nebo podobný tvar, ale v průběhu vývoje jazyků a přejímání slovní zásoby ztratila svůj stejný význam.

Kroschewski (2000, s. 19-21) rozlišuje „*false friends*“ a „*true friends*“ mezi německou a anglickou slovní zásobou. V obou případech jde o dvojice slov, které mají stejný nebo velmi podobný tvar, ale rozdíl je v referenci. Pokud slova odkazují na stejného referenta, jedná se o „*true friends*“, v opačném případě jsou to „*false friends*“.

Duden – Das Fremdwörterbuch (2001, s. 306) – charakterizuje „*Fauxami*“ jako: „in mehreren Sprachen in gleicher oder ähnlicher Form vorkommendes Wort, das jedoch von Sprache zu Sprache verschiedene Bedeutungen hat“.

Wahrig (2010, s. 503) – definuje „*Fauxamis*“ jako slova různých jazyků, která stejně nebo podobně znějí, ale mají odlišný význam. Jako příklad uvádí německé slovo *kalt* a italské *caldo* (= warm).

The Penguin English Dictionary (2005, s. 499) definuje „*false friend*“ jako slova ve dvou jazycích, která si jsou podobná, ale odlišují se významem.

Kritéria		Stejný/ podobný tvar slov	Odlišný význam slov	Výskyt slov ve 2 a více jazycích	Internac. ⁴	Cizí / přejatá slova	Stejný původ slov	Příklad „faux amis“
Autor/ka	L1 – L2							
Firle/Hovorková	ČJ - NJ	✓	✓	✓		✓	✓	<i>adaptace (domu) ≠ die Adaptation</i> <i>havárie (auta) ≠ die Havarie</i>
Hladký	ČJ - AJ	✓	✓	✓	✓		✓	<i>konkurence ≠ concurrence (souhlas)</i>
Höppnerová	ČJ - NJ	✓	✓	✓		✓		<i>inženýr ≠ der Ingenieur</i>
Hunold	ČJ - NJ	✓	✓	✓				<i>brigáda (práce) ≠ die Brigade</i> <i>konkurz (pracovní) ≠ der Konkurs</i>
Kroschewski	NJ - AJ	✓	✓	✓	✓		✓	<i>Gift ≠ gift (jed)</i>
Kühnel	NJ - FR	✓	✓	✓		✓	✓	<i>Artist ≠ artiste (umělec)</i>
Leiste	NJ - PRT	✓	✓	✓		✓		<i>Zigarre ≠ cigarro (cigareta)</i>
Lotko	POL - ČJ	✓	✓	✓		✓		<i>pensja (plat) ≠ penze</i>
Radina	ČJ - FR	✓	✓	✓	✓		✓	<i>primář ≠ primaire (primitiv)</i> <i>trenér ≠ traîneur (povaleč)</i>
Wotjak	NJ – ŠP	✓	✓	✓		✓		<i>Tapete ≠ tapete (koberec)</i>
Duden	NJ	✓	✓	✓				<i>aktuell ≠ actually (angl.)</i>
Wahrig	NJ	✓	✓	✓				<i>kalt ≠ caldo (it.)</i>
Penguin	AJ	✓	✓	✓				-

Tabulka č. 1- Přehled definic „faux amis“

⁴ Internac. = internacionalismus.

Komentář k tabulce č. 1

Tato tabulka byla sestavena na základě srovnání charakteristik „faux amis“, jak jsem je našla u jednotlivých autorek a autorů. Jelikož cílem této tabulky bylo zjistit kritéria k určení „faux amis“, využila jsem charakteristik nejen lingvistů zabývajících se „faux amis“ mezi němčinou a jiným cizím jazykem, ale i ostatních.

Podle výše uvedených charakteristik můžeme s jistotou shrnout důležitá kritéria k určení „faux amis“. Mezi nejčastěji zmiňované charakteristické rysy patří:

- a) výskyt slov ve dvou či více jazycích,
- b) stejný nebo velmi podobný tvar slov ve srovnávaných jazycích,
- c) odlišný význam téhož slova ve srovnávaných jazycích.

„Faux amis“ můžeme tedy definovat jako slova, která se vyskytují ve dvou či více jazycích, po formální stránce jsou stejná nebo velmi podobná, přesto se liší svým významem. Podobné definice uvádějí i výkladové slovníky Duden, Wahrig, Penguin. Na rozdíl od slovníků, ve kterých najdeme pouze definice doplněné příklady (Penguin příklad neuvádí), se lingvistky a lingvisté věnují „faux amis“ do větší hloubky. Zabývají se i jinými kritérii, která jsou charakteristická pro „faux amis“.

Dalším důležitým zmiňovaným kritériem je, že problematika „faux amis“ se týká především slov mezinárodních a cizích. Samotné příklady v naší tabulce jsou důkazem, že většina „faux amis“ je tvořena právě cizími slovy, jsou zde ale i výjimky. Jak Radina (1978, s. 5-7) uvádí, „faux amis“ existují jak u jazyků příbuzných (např. slovenské *horký* není v češtině *horký*, ale *hořký*, polské *kwiecień* není česky *květen*, ale *duben*), tak u jazyků nepříbuzných (např. české *anekdota* není francouzsky *anecdote*, ale *histoire*). Na základě těchto příkladů si můžeme všimnout, že „faux amis“ mezi příbuznými jazyky jsou sice slova formálně shodná nebo velmi podobná, ne vždy se ale jedná o slova cizí. Podobné příklady dvojic „faux amis“ najdeme v naší tabulce např. u Annette Kroschewski (*Gift* ≠ *gift*) nebo Eduarda Lotka (*pensja* ≠ *penze*). Oba tyto lingvisté se zabývají zrádností slov mezi dvěma příbuznými jazyky. Lotkův seznam „faux amis“ obsahuje především dvojice formálně podobných slov, které se vyskytují mezi oběma jazyky na základě jejich příbuznosti. Ve většině případů se nejedná o slova cizí.

Naproti tomu příklady „faux amis“ mezi dvěma nepříbuznými jazyky odpovídají cizím slovům – *konkurz* (pracovní) ≠ *Konkurs*. Nejčastější příčinou vzniku „faux amis“ mezi dvěma nepříbuznými jazyky je převzetí slova. Při přejímání slov z jednoho jazyka

do druhého slovo často ztrácí svůj původní význam a získává význam zcela odlišný, užší nebo rozšířený.

Někteří lingvisté, např. Hladký, Radina, Firle/Hovorková, Kühnel nebo Kroschewski, doplnili své definice o stejný původ slov. Podle autorů se nejčastěji jedná o slova původem z klasických jazyků – latiny a řečtiny, jejichž význam se v průběhu vývoje jazyků odlišil a slova tak získala jiný nebo doplňující význam. Hladký (1996, s. 5) uvádí jako příklad slovo *sympatie*. Původní význam „náklonnost“ se dnes v češtině a němčině (*die Sympathie*) vztahuje k příjemné situaci a pozitivním citům, ale v angličtině (*sympathy*) se význam tohoto slova vztahuje na soucítění s trpícím. Přestože lingvisté zdůrazňují původ slov, u žáků a studentů cizích jazyků nemůžeme předpokládat, že budou znát, zda jsou slova etymologicky příbuzná či nikoli. V průběhu vývoje slovní zásoby se slova přejímala z různých jazyků. Bylo by tedy nad rámec této práce věnovat se hlouběji původu všech „faux amis“ mezi českou a německou slovní zásobou.

2.2. „Faux amis“ podle struktury a významu

Za „faux amis“ lingvistky a lingvisté označují nejen slova s odlišným významem, ale často také slova s odlišnou strukturou. Následující tabulka nabízí detailní přehled dělení „faux amis“ podle jednotlivých autorek a autorů.

Autor/ka	L1 – L2	Zrádnost mezi slovy z hlediska:
Firle/ Hovorková (1979/80)	Čeština - Němčina	1) význam - částečně odlišný význam - širší význam slov v L1 nebo v L2 - odlišný význam z hlediska reálií 2) odlišná stylistická úroveň slov 3) cizí slova s odlišným užitím 4) cizí slovo v ČJ, domácí slovo v NJ 5) chybné tvoření slov <i>orientace ≠ Orientation (= Orientierung)</i>

Wotjak (1984)	Němčina - Španělština	<p>1) semantische „falsche Freunde“</p> <ul style="list-style-type: none"> - zcela odlišný význam - částečně odlišný význam - slova se v L2 nevyskytují <p>2) strukturelle „falsche Freunde“</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdíly v morfologii - rozdíly v pravopise - odlišný přízvuk slov - rozdíly v mluvnickém rodě
Kühnel (1987)	Němčina - Francouzština	<p>1) semantische „faux amis“</p> <ul style="list-style-type: none"> - zcela odlišný význam slov - částečně odlišný význam slov <p>2) strukturelle „faux amis“</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdíly ve slootovorbě a výslovnosti <p>3) pseudofrancouzská slova <i>Hasardeur, Blamage</i></p> <p>4) odlišná rekce (sloves)</p> <p>5) rozdíly v pravopise</p> <p>6) odlišný mluvnický rod</p>
Leiste (1988)	Němčina - Portugalština	<p>1) semantische „falsche Freunde“</p> <ul style="list-style-type: none"> - zcela odlišný význam - částečně odlišný význam - slova se v L2 nevyskytují <p>2) strukturelle „falsche Freunde“</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozdíly v morfologii - zvláštnosti v pravopise - rozdíly v mluvnickém rodě - rozdíly v přízvuku
Hunold (1997/98)	Čeština - Němčina	<p>1) „faux amis“ – <i>rekvalifikace</i></p> <p>2) chybné překlady na základě interkulturních rozdílů - <i>dobrý den, maminka</i></p> <p>3) chybné (doslovné) překlady – <i>rodinný dům</i></p>

Kroschewski (2000)	Němčina - Angličtina	1) interlingvní „false friends“, v oblasti: a. pravopisu b. fonologie c. morfologie d. významu e. syntaxe f. idiomů g. pragmatiky h. textové lingvistiky 2) intralingvní „false friends“
Höppnerová (2011)	Čeština - Němčina	1) význam - cizí slovo má v L1 nebo v L2 širší nebo užší význam, např. <i>student</i> - cizí slova má v L1 nebo v L2 více významových ekvivalentů, např. <i>konkurz</i> - významy cizích slov se v L1 i v L2 překrývají, např. <i>aprobace</i> 2) cizí slovo v ČJ, domácí slovo v NJ 3) německý výraz je zastaralý nebo se používá jen v určitých regionech

Tabulka č. 2 – Přehled dělení „faux amis“

Komentář k tabulce č. 2

Jak si můžeme všimnout, jazykovědci se zabývají zrádností slov z několika hledisek. Podle tabulky je všem autorům společné, že odlišný význam slov považují za nejvíce zrádný a zmiňují ho vždy na prvním místě. Odlišný význam slov patří i k základním kritériím pro určení „faux amis“. Někteří lingvisté a lingvistky, např. Firle/Hovorková, Höppnerová a Hunold, se soustředili především na zrádnost z hlediska významu slov a chybných překladů. Ostatní autoři se zabývají zrádností mezi slovy i z více pohledů. Na základě tabulky můžeme v následujícím schématu shrnout možné dělení „faux amis“.

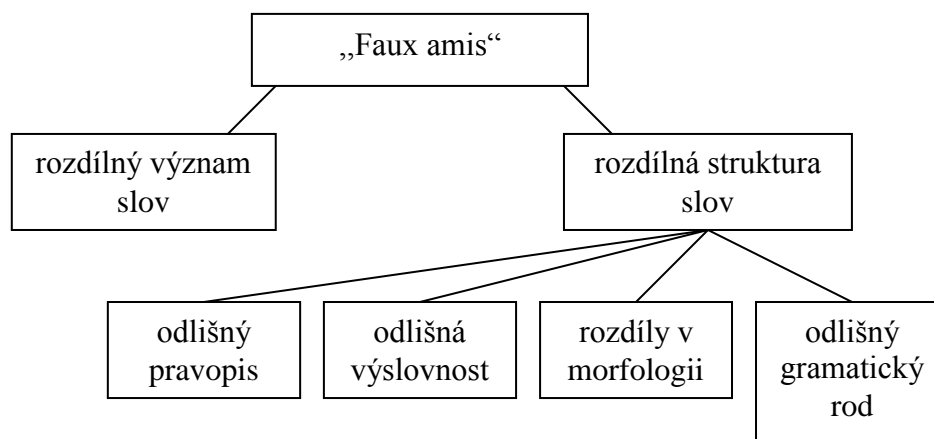

Schéma možného dělení „faux amis“

1. „Faux amis“ s rozdílným významem

Tomuto typu „faux amis“ lingvisté věnují největší pozornost. Jak už bylo řečeno, u cizích slov a slov formálně stejných předpokládáme, že jejich význam bude shodný i ve druhém jazyce. Vždy tomu tak ale není. Význam mezi dvojicí slov může být zcela odlišný (*mapa – die Mappe*), částečně odlišný (*aprobace – die Approbation*) nebo se daný výraz ve druhém jazyce nevyskytuje vůbec (*rekvalifikace*).

Slova mohou klamat nejen svým odlišným významem, ale i užitím. Některá slova se používají jen na určitém území německy mluvících zemí, např. *die Faktura* (rak.), *die Matura* (rak., švýc.), jiná se mohou lišit po stránce stylistické, např. *das Pönale* (zast., rak.).

2. „Faux amis“ s rozdílnou strukturou

Vedle odlišného významu lingvisté považují za zrádné i rozdíly ve struktuře slov. Nejčastěji zmiňují rozdíly v pravopise, výslovnosti, přízvuku, gramatickém rodě a morfologii. Tyto rozdíly se týkají cizích slov a internacionalismů, jejichž význam je v obou jazycích stejný, liší se však po stránce formální či fonetické. Ve skutečnosti se nejedná o „pravá“ „faux amis“, neboť pro ty je odlišný význam typický. I slova cizího původu se přizpůsobují jazykům, které tato slova přejímají a vznikají tak rozdíly v následujících směrech:

a. odlišný pravopis slov

Pravopis cizích slov může být v jednotlivých jazycích stejný, podobný nebo zcela odlišný. Mezi cizími jazyky existují i pravidelné rozdíly v oblasti pravopisu. Seznamy těchto pravidelných rozdílů uvádějí např. Kroschewski, Leiste, Wotjak.

-re (brit. angl.)   -er (něm.)   theatre   Theaterer

<u>-nce/ncy</u> (angl.)	- <u>nz</u> (něm.)	toler <u>ance</u>	Toleran <u>z</u>
<u>ü</u> (něm.)	<u>u</u> (špan.)	Manik <u>ü</u> re	manic <u>u</u> ra

b. odlišná výslovnost slov

Cizí slova a internacionalismy se přizpůsobují i svou výslovností a přízvukem. Němčina má zpravidla přízvuk na první slabice. To platí u slov domácích, zatímco u slov přejatých může být přízvuk odlišný. Chybná výslovnost může zapříčinit neporozumění nebo změnit význam slova. Důkazem toho je příklad u Kroschewski (2000, s. 80), která srovnává přízvuk ve slovním spojení *the white house*. Pokud přízvuk nese slovo „house“ - *the white 'house*, může to být jakýkoliv dům v ulici. Pokud je ale hlavní přízvuk na začátku spojení *the 'White House*, jedná se o Bílý dům ve Washingtonu.

c. rozdíly v morfologii

Z hlediska morfologie se lingvisté zabývají především odlišnými příponami u cizích slov. Wotjak, Leiste, Kühnel uvádějí seznam pravidelných změn mezi sufixy, např.:

-at (něm.)	-ado (port.)	Senat	senado
-ter (něm.)	-tro (špan.)	Minister	ministro

Portugalština a španělština jsou příbuzné jazyky, s němčinou tak mají řadu společných „faux amis“ jak z hlediska odlišného významu, tak odlišného tvaru slov.

Odlišné sufixy mohou měnit i význam slova. Kroschewski (2000, s. 83-84) zmiňuje dvojice anglických adjektiv, která se liší koncovkou, ale i významem. Tato přídavná jména mohou být zrádná pro německého mluvčího, neboť němčina obsahuje podobné přídavné jméno, jehož význam je společný pro oba anglické výrazy:

economic (wirtschaftlich) - *economical* (sparsam) x *ökonomisch*

historic (historicky významný) - *historical* (týkající se minulosti) x *historisch*.

d. rozdíly v mluvnickém rodě

Za zrádná slova jsou označována i slova s odlišným gramatickým rodem, např. *der Likör* (něm.) – *la liqueur* (franc.).

Kroschewski (2000) se nezabývá pouze zrádností mezi dvojicemi slov, nýbrž i v celých spojeních a to v oblasti idiomů, syntaxe, pragmatiky a textové lingvistiky.

Zde si můžeme položit otázku, zda jsou rozdíly v těchto směrech tak závažné a zrádné, abychom tyto dvojice slov označili za „faux amis“? Já osobně bych cizí slova a internacionalismy s odlišným pravopisem, výslovností, přízvukem, gramatickým rodem apod. nenazývala „faux amis“, neboť i přes formální a fonetické rozdíly si slova ponechávají svůj význam. Příčinou těchto chyb je především interference, která se dá učením a poznáváním cizího jazyka odstranit.

Jako příklad můžeme použít následující slovo: *kultura* (čj) – *die Kultur* (nj) – *culture* (aj.) – *cultura* (it.) – *kültür* (tur.). Přestože se tento internacionalismus v každém jazyce liší svým pravopisem a výslovností, ponechává si svůj význam. Odlišný pravopis slov vidíme, přízvuk podléhá určitým pravidlům, ale význam představuje skrytý problém.

3. „Faux amis“ v češtině a němčině

Česká a německá slovní zásoba obsahuje také dvojice cizích slov, které se liší svým pravopisem (*filozofie* – *die Philosophie*), gramatickým rodem (*metro* – *die Metro*) a výslovností (*stres* – *der Stress*).

Naproti těmto formálním rozdílům, které nemění význam slova, existují rozdíly i ve významu slov. Odlišný význam slov představuje skrytý problém pro žáky a studenty cizích jazyků a proto je pozornost nadále věnována pouze členění „faux amis“ z hlediska jejich významu.

3.1. Dělení „faux amis“ podle významu

„Faux amis“ mezi češtinou a němčinou můžeme dělit následovně:

1. Slova se zcela odlišným významem

Do této skupiny „faux amis“ patří dvojice slov, které jsou formálně stejné nebo velmi podobné, ale významově zcela odlišné. Očekávaný výraz se ve druhém jazyce také vyskytuje, ale má zcela odlišný význam.

Mapa

Význam slova není shodný s německým výrazem *die Mappe*, který označuje desky na dokumenty nebo aktovku. Správný německý překlad je *die Landkarte*.

2. Příležitostně zrádná slova

Tato slova jsou „zrádná“ jen v některých situacích nebo spojeních, neboť si jen částečně odpovídají ve svém významu. Tvoří největší skupinu zrádných slov.

2.1. Základní význam slova je v obou jazycích stejný, ale použití je jiné

Aprobace – v obou jazycích znamená způsobilost vykonávat určité povolání. V češtině se ale *aprobace* vztahuje především ke školství - k povolání učitele, v němčině k povolání lékaře a lékárníka.

Imatrikulace – základní význam je v obou jazycích stejný, neboť se jedná o přijetí na vysokou školu. V České republice se jedná o slavnostní obřad, při kterém jsou studenti přijati na vysokou školu a skládají slib. V Německu jde pouze o zápis na vysokou školu na studijním oddělení (*Immatrikulation = Einschreibung*).

2.2. České nebo německé slovo má více dodatečných významů

2.2.1. Cizí slovo v češtině má širší význam než cizí slovo v němčině - např. *adaptace, havárie* .

<u>česky</u>	<u>německy</u>
adaptace 1. přizpůsobení, 2. renovace, oprava, úprava budovy	Adaptation die 1. Anpassung
havárie 1. porucha, 2. nehoda (jakéhokoliv dopravního prostředku)	Havarie die 1. ein Schaden (<i>mst</i> an einem Schiff od. Flugzeug), 2. ein Unfall (eines Schiffes od. Flugzeuges)

Adaptace

Slovo *adaptace* ve smyslu stavebních úprav se neshoduje s německým výrazem *die Adaptation*, zde němčina užívá výrazů *die Renovierung* nebo *der Umbau*.

**die Adaptation des Hauses (Renovierung)*⁵

Havárie - v češtině se toto slovo vztahuje k nehodě jakéhokoliv dopravního prostředku (auta, letadla, lodě, vlaku), v němčině pouze k lodním a leteckým nehodám. Pokud bychom chtěli hovořit o automobilové nehodě (havárii), přeložíme ji do němčiny jako *der Autounfall*.

⁵ Výraz označený hvězdičkou je chybný.

2.2.2. Stejně tak je to obráceně, kdy cizí slovo v němčině má širší význam než cizí slovo v češtině – např. *Zensur, Internat, Praline*.

<u>německy</u>	<u>česky</u>
<p>Zensur die 1. Note, Bewertung, 2. (vom Staat angeordnete) Kontrolle von Druckwerken, Briefen, Filmen</p>	<p>cenzura 1. kontrola a omezování sdělování informací</p>
<p>Internat das 1. Schule, in der die Schüler auch wohnen</p>	<p>internát 1. ubytovací zařízení pro žáky středních škol a učilišť</p>
<p>Praline die 1. alle gefüllte Schokoladenbonbons</p>	<p>pralinka 1. čokoládové bonbóny plněné likérem</p>

Cenzura

Tento výraz se v obou jazycích shoduje ve významu kontroly a omezování sdělování informací. Německé slovo *die Zensur* má ještě druhý význam – školní známka.

Internát

Slovo *das Internat* má v němčině širší význam. Jedná se o školu, která je spojena s ubytovacím zařízením pro žáky. V češtině tento výraz označuje pouze ubytovací zařízení.

Pralinka

Pralinka má v němčině obecnější význam, neboť označuje všechny plněné čokoládové bonbóny. Naproti tomu pralinka v češtině jen bonbóny plněné likérem.

3. Zrádná slova v oblasti reálií

Tato skupina „faux amis“ zahrnuje slova, jejichž význam a způsob užití je odlišný na základě regionálních rozdílů.

3.1. Akademické tituly

Mezi češtinou a němčinou si některé tituly neodpovídají svým významem, popř. mají doplňující význam - např. *Dozent, Ingenieur, Magister*.

Docent

V Německu se každý vyučující na vysoké škole a univerzitě oslovuje *Dozent*, nejedná se tedy o titul, ale o oslovení. Naproti tomu v češtině se jedná o titul, tomu odpovídá výraz *der Universitätsdozent*.

Inženýr

Inženýr v češtině označuje akademický titul (Ing.), který získávají absolventi ekonomických, technických, zeměpisných a vojenských vysokých škol. V německém překladu odpovídá výraz „*der Diplomingenieur*“. *Der Ingenieur* označuje v Německu absolventa střední školy technického zaměření.

Magistr

Magistr v obou jazycích označuje akademický titul. V češtině je to také označení pro lékárníka, zde němčina použije výraz *der Apotheker*.

3.2. Regionální výrazy

Některé německé výrazy jsou shodné nebo podobné slovům v češtině. Tato slova mohou být ale zrádná tím, že se vyskytují jen v určité variantě němčiny. V ostatních německy mluvících oblastech jsou nesrozumitelná – např. *die Faktura*, *der Primar*, *der Advokat*.

Faktura

Pouze v rakouské a švýcarské němčině se používá stejný výraz *die Faktura*, jinak němčina užívá výrazu *die Rechnung*.

Primář

V Rakousku můžeme oslovit primáře slovem *der Primar*, popř. *der Primararzt*. Primáře jinak překládáme jako *der Chefarzt*.

Advokát

Shodný výraz *der Advokat* je srozumitelný pouze ve Švýcarsku, jinak tomuto slovu odpovídají překlady *der Rechtsanwalt* nebo *der Anwalt*.

4. Cizí slovo v češtině – domácí slovo v němčině

Na základě velkého počtu společných slov v české a německé slovní zásobě předpokládáme, že cizí slova v češtině se také vyskytují v němčině. Cizí slova tak automaticky překládáme, přičemž se mnohdy dopouštíme chyb. Slovní zásoba češtiny obsahuje i taková cizí slova, která se v němčině vůbec nevyskytují a v němčině jim odpovídají slova domácího původu – např. *anketa*, *rekvalifikace*, *kombiné*.

Anketa

Toto cizí slovo bývá často překládáno jako **die Ankete*⁶, ale tento výraz v němčině vůbec neexistuje. Německý ekvivalent je *die Umfrage*.

Rekvalifikace

Stejně tak je to se slovem rekvalifikace, které se v němčině také nevyskytuje, jeho německý překlad je *die Umschulung*.

Kombiné

Kombiné můžeme přeložit dvěma způsoby – *das Unterkleid, der Unterrock*.

3.2. Chybování a možnosti redukce chyb

Každý vyučující, v našem případě vyučující němčiny, má zkušenosti, že se žáci a studenti dopouštějí pravidelných chyb. Existuje celá řada chyb, které jsou typické pro české žáky a žákyně učící se německy. Chybování v oblasti „faux amis“ je zapříčiněno tím, že žák dané slovo nezná nebo ho nečetl a neslyšel v kontextu, tudíž přesný význam a užití slova mu není známý.

V mnoha případech se jedná o interferenční chyby neboli chyby, které jsou způsobeny vlivem mateřského jazyka. Juhász (1970, s. 9) definuje interferenci jako porušení jazykové normy, které je způsobeno vlivem jiných jazykových prvků.

Rozlišujeme interferenci:

- interlingvní (mezijazyková) – mezi dvěma cizími jazyky

Nejčastěji se jedná o vliv mateřského jazyka na cizí jazyk, v našem případě vliv češtiny na němčinu *zeptat se na něco - fragen nach etwas*. Může se jednat i o vliv mezi dvěma cizími jazyky navzájem, např. mezi němčinou a angličtinou - *bekommen - become*.

- intralingvní (vnitrojazyková) – v rámci jednoho jazyka

Intralingvní interference vzniká na základě přenosu naučeného pravidla tam, kde toto pravidlo neplatí. Žák se například nejdříve naučí tvořit minulý čas (perfektum) u slabých sloves – *ich habe gelernt, ich habe besucht*, poté toto naučené pravidlo přenáší i do oblasti silných sloves – *ich habe gekommen, ich habe geschrieben*, kde se ale dopouští chyb.

---

⁶ Výraz označený hvězdičkou je chybný.

Problematika „faux amis“ se týká dvou cizích jazyků, patří tedy do interference interlingvní. Na základě podobnosti slov přiřazujeme slovům stejný význam, dopouštíme se ale interferenčních chyb. Německá i česká slovní zásoba obsahuje dlouhý seznam společných cizích slov a internacionalismů, která si v obou jazycích odpovídají jak pro stránce významové, tak po stránce formální, např. *demonstrace* – *die Demonstration*, *kolonie* – *die Kolonie*. V tomto případě se jedná o pozitivní vliv jednoho jazyka na druhý neboli transfer.

Vedle těchto společných internacionalismů existují mezi češtinou a němčinou i taková cizí slova, která se liší svým významem nebo způsobem užití. Zde se žáci a studenti často dopouštějí interferenčních chyb, neboť předpokládají, že se daný výraz se stejným významem vyskytuje i v němčině. Jako příklady, ve kterých většina žáků chybuje, můžeme uvést slova *student*, *brigáda*, *praxe*. Studenti jsou v němčině pouze na vysokých školách. Naproti tomu v češtině studenty nazýváme i žáky na středních školách a gymnáziích, zde němčina použije výraz *die Schüler*. Podobným příkladem, ve kterém se často chybuje, je české slovo *brigáda* ve smyslu vedlejší práce nebo letní práce pro studenty, které se neshoduje s německým slovem *die Brigade*, němčina užívá výrazu *der Job*. Pro studentskou praxi nepoužijeme výraz *die Praxis*, který se vztahuje ke zkušenostem, ale přeložíme ji jako *das Studentenpraktikum*.

Vlivem interference vznikají chyby i u tzv. „faux amis“ s odlišnou strukturou – např. v oblasti pravopisu (*symfonie* – *die Sinfonie*) nebo výslovnosti (*student* – *der Student*).

Všichni studující se dopouští chyb. „Chybami se člověk učí“, proto je třeba na chybu poukázat a opravit ji. Jen tak se žáci a žákyně dozví, že chybovali. Korekce a zdůvodnění chyb může zabránit jejich opakování. Před samotným chybováním se můžeme pokusit chybám předejít.

Vnější podoba slov je nejdůležitějším kritériem pro vznik „faux amis“. Právě na základě podobnosti slov, vyskytujících se ve dvou či více jazycích, dochází k jejich záměně a nesprávnému použití. Jedinec si tak cizí slovo přiřadí k tomu, které již zná a předpokládá, že jeho význam a užití je stejné. Tohoto dojmu může žák/yně nabýt, pokud slovo stojí samostatně. Jak tomu zamezit?

1. Kontext

Pokud slovo stojí v textu, dojem stejného významu mít nemusíme. Slovo je součástí kontextu, který doplňuje jeho význam. Důkazem jsou následující texty, kde je význam slova doplněn kontextem. Tyto texty jsou součástí přílohy.

Článek č. 1: „*Ärzte-Ausbildung: Karl für kürzeren Turnus*“. V tomto článku se objevuje slovo *die Approbation*. Význam tohoto slova je stejný v obou jazycích, liší se však svým užitím. Jak kontext napovídá, v němčině se *aprobace* pojí s povoláním lékaře, což se liší od češtiny, kde se *aprobace* pojí s povoláním učitele.

Článek č. 2: „*Holmes Place geht die Luft aus: 54 Millionen Euro Schulden*“ obsahuje slovo *Konkurs*. Po přečtení tohoto článku zjistíme, že fitnessová centra určitě nevypisují konkurz na volná pracovní místa, neboť dluží přes 50 miliónů eur. Německý výraz *Konkurs* překládáme do češtiny jako *bankrot, úpadek*.

Článek č. 3: „*Ich werde Mechatroniker! Das ist sicher – fast*“. V tomto článku se mnohokrát vyskytuje slovo *das Praktikum*. Tento německý výraz bývá často zaměňován s výrazem *die Praxis*, neboť čeština používá pro obě slova stejný překlad – *praxe*. Význam slova *das Praktikum* je zde doplněn kontextem, který napovídá, že v tomto případě se jedná o praxi ve smyslu praktické činnosti v rámci vzdělání. V podnadpise najdeme výraz *die Mappe* v kompozitu *die Bewerbungsmappe*. Pokud by slovo *die Mappe* stálo samostatně, je možné, že by bylo chybně přeloženo. Zde je ale význam slova podtržen dvojím způsobem – kontextem a druhým výrazem ve složenině, který napovídá, že se nejedná o mapu, ale o pracovní portfolio.

2. Názorné pomůcky

a) obrázkový materiál

Obrázky jsou další možností, jak zabránit chybnému užití slov. Obrázky jsou ve výuce cizích jazyků mezi žáky velmi oblíbené a pro učitele velmi nápomocné. Význam slova nemusíme překládat, neboť každý žák vidí, co je na obrázku. Výuka tak probíhá především v cizím jazyce. U dvojic „*faux amis*“ může mít užití mateřského jazyka rušivý efekt, neboť zmiňujeme to slovo, které bývá často chybně překládáno, např. *tank, raketa, mapa*.

b) předměty

Ve výuce cizích jazyků může učitel pracovat i s konkrétními předměty, které dané slovo znázorňují. Na daný předmět se může vyučující ptát, mluvit o něm, ukazovat na něj apod. Jako příklad uvádím následující věty:

Meine Mappe ist blau. Welche Farbe hat deine Mappe?

Was hast du in deinem Mäppchen?

Was hängt an der linken Wand? (→ eine Landkarte)

Význam slova se opět nemusí překládat, neboť vyučující drží danou věc v ruce nebo na ni ukazuje, význam slova je tedy srozumitelný. Žáci a žákyně se tak učí nová „slovíčka“ bez překladu a podle příkladových vět a otázek učitele používají a pracují s novou slovní zásobou.

c) kartičky

Slovní zásobu se můžeme učit za pomoci kartiček a popisků. Na dané předměty např. na mapu, desky, tenisovou raketu si napíšeme německý výraz nebo na ně nalepíme kartičku, na které je slovo napsáno v němčině. Když daný předmět používáme nebo se na něj díváme, zároveň se učíme jeho německý překlad.

3. Zdůraznění interkulturních cílů výuky

Interkulturní cíl patří mezi tři hlavní cíle výuky. Jazyk je součástí kultury a prolíná se. Cílem tohoto cíle je, aby se žáci v každé hodině cizího jazyka dozvěděli něco nového o jiné zemi, jiné kultuře. Pokud např. v textu nebo nové slovní zásobě narazíme na „faux amis“, je vhodné vysvětlit rozdílný význam slov, popř. jeho rozdílné užití.

3.3. Materiál k procvičování „faux amis“

Tato část diplomové práce nabízí 8 cvičení, která jsou zaměřena na slovní zásobu z hlediska problematiky „faux amis“. Jednotlivá cvičení se od sebe liší. Cílem těchto cvičení je, aby se studující nenechali klamat podobným tvarem slov mezi oběma jazyky a naučili se jejich správnému překladu a užití. Následující cvičení jsem sestavila samostatně. Některé příkladové věty byly vyhledány pomocí internetového vyhledávače www.google.de. (17.4.2012). Zadání ke cvičením jsou krátká a jednoduchá za účelem srozumitelnosti. Ke každému cvičení byl vytvořen klíč se správným řešením.

Cvičení 1

Doplňte správně do vět.

Student x Schüler

Unsere Schule ist ein der neuesten Gymnasien der Stadt. Die Schule nahm die ersten ..... im September 1986 an.

Im Wintersemester waren über 2 Millionen ..... an Hochschulen eingeschrieben.

Tank x Panzer

Das Museum zeigt ..... , Fahrzeuge, Waffen, Uniformen, Ausrüstung und militärische Abzeichen.

Das Abpumpen des Öls aus den 17 ..... des Schiffs wird voraussichtlich Freitagnacht zum Abschluss kommen.

Termin (e Termine) x Terminus (e Termini)

Der ..... für die nächste Zeitumstellung ist am Sonntag den 28.10.2012.

Die ..... *Morph* und *Morphem* werden in linguistischen Arbeiten oft anders benutzt.

Mappe x Landkarte

In Österreich ist ..... auch ein Ausdruck für Ordner.

Es gibt verschiedene Arten von ....., wir wollen uns mit den topographischen ..... befassen.

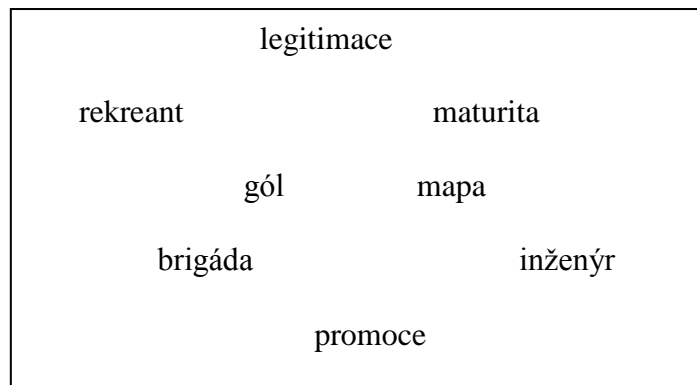
Fernseher x Fernsehen

Die Zukunft des ..... ist digital und das Zauberwort heißt "DVB" - "Digital Video Broadcast".

In welchem Museum ist der erste ..... ausgestellt?

Cvičení 2

Vyberte a doplňte vhodné výrazy do vět.

Babys, Kleinkinder und Kinder benötigen auf Reisen ins Ausland einen eigenen .....

Der Grad ..... wird durch ein in der Regel fünf Jahre dauerndes Studium an einer Technischen Universität oder Universität erworben.

Das entscheidende letzte ..... dieses Turniers schoss Fernando Torres.

Eine ..... ist ein verkleinertes Abbild der Wirklichkeit.

Am 13. Februar 2009 fand die ..... an die Absolventen der Fakultät Architektur des Jahrganges 2008/2009 statt.

Nach dem 4. Jahr im Gymnasium oder in der Fachmittelschule muss man ein ..... ablegen.

Ein ..... bietet Schülern und Studenten die ideale Möglichkeit erste Erfahrungen für das spätere Berufsleben zu sammeln und zum ersten Mal eigenes Geld zu verdienen.

Erste ..... kommen aus Ägypten zurück und berichten in den Reisebüros von ihren Erfahrungen.

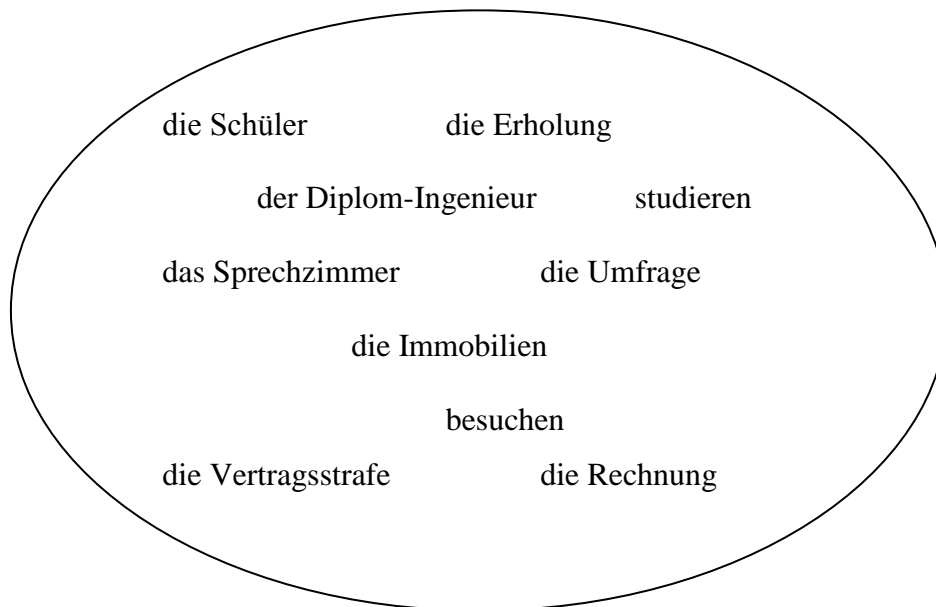
Cvičení 3

Spojte správně dvojice slov.

kombiné	der Abiturient
rekreace	die Umschulung
maturant	der Befragte
rekomando	der Unterrock
rekvalifikace	das Studienbuch
učitelská aprobace	der Anwalt
advokát	der Chefarzt
index	der Einschreibebrief
primář	die Lehrbefähigung
respondent	die Erholung

Cvičení 4

Přeložte. Pro tučně psaná slova vyberte vhodný výraz z rámečku.

Petr **studuje** na gymnáziu v Praze.

Ordinace lékaře se nachází ve druhém patře.

Své studium na technické univerzitě v Mnichově ukončil jako **inženýr**.

Německo nabízí mnoho krásných míst k **rekreaci**.

Jeho společnost se zabývá prodejem a pronájmem hodnotných **realit**.

Moje teta učí **studenty** na gymnáziu.

Fakturu za ubytování zaplatíme předem.

Pokud nezaplatíte včas, budete platit **penále**.

Ankety se zúčastnilo více než 2000 dotazovaných.

Náš učitel hudby **studioval** na konzervatoři housle a kompozici.

Cvičení 5

Přeložte správně.

Restaurace

Tu nově otevřenou restauraci Vám mohu jen doporučit.

Po nákladné restauraci je dnes zámek veřejně přístupný.

Televize

Na internetu najdeme velký výběr televizí.

Televize patří k nejoblíbenějším médiím.

Praxe

Studenti pedagogické fakulty mají praxi ve čtvrtém ročníku.

Teorie se musí vyzkoušet v praxi.

Fronta

Na frontách druhé světové války zemřelo mnoho mužů.

Stovky fanoušků stály ve frontách před kasami u hokejového stadionu.

Raketa

Potřebuji novou tenisovou raketu.

Německá raketa „Aggregat 4“ byla prvním předmětem ve vesmíru.

Konkurz

Vyhrála konkurz na místo sekretářky.

S dluhem čtyř miliónů eur musela firma vyhlásit bankrot.

Cvičení 6

Najdete v osmisměrce německé protějšky k těmto českým slovům?

rekvalifikace – kombajn – seriál – penále – anketa – index (vysokoškolský) – bufet – stážista – katedra (VŠ) – penál – aranžér – kombinéza – gól – legitimace – amplión – maturant

M	O	W	U	N	S	A	Q	O	T	E	A	N	I	D
I	T	G	I	A	U	B	E	S	U	T	O	L	S	I
M	A	U	S	W	E	I	S	E	A	R	U	L	A	M
B	Y	M	Ä	O	N	T	O	R	V	I	C	A	B	Ä
I	H	S	E	S	T	U	D	I	E	N	B	U	C	H
S	A	C	T	I	V	R	I	E	R	S	I	T	U	D
S	O	H	E	T	U	I	B	A	T	T	U	S	T	R
A	R	U	N	T	V	E	S	O	R	I	W	P	U	E
F	E	L	L	O	W	N	O	V	A	T	Ä	R	P	S
U	K	U	M	I	B	T	U	S	G	U	M	E	P	C
G	Ü	N	Y	R	O	C	G	A	S	T	I	C	Y	H
T	C	G	T	U	V	I	O	J	T	R	Ö	H	Q	E
R	I	P	O	Q	D	E	K	O	R	A	T	E	U	R
O	V	E	R	A	L	L	R	T	A	P	A	R	O	L
W	O	F	I	G	U	Y	Z	E	F	Ü	V	E	P	A
A	L	R	U	M	F	R	A	G	E	M	A	N	I	R

Cvičení 7

Přiřaďte slova k obrázkům.

die Landkarte	der Plattenspieler	der Panzer	das Etui
der Tankwagen	der Arbeitsanzug	der Mähdrescher	
der Schläger	der Fernseher	das Tonbandgerät	

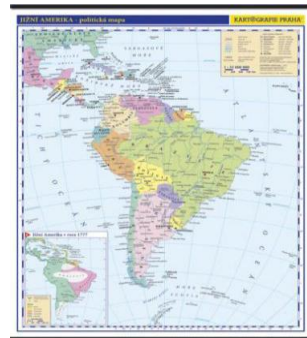
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

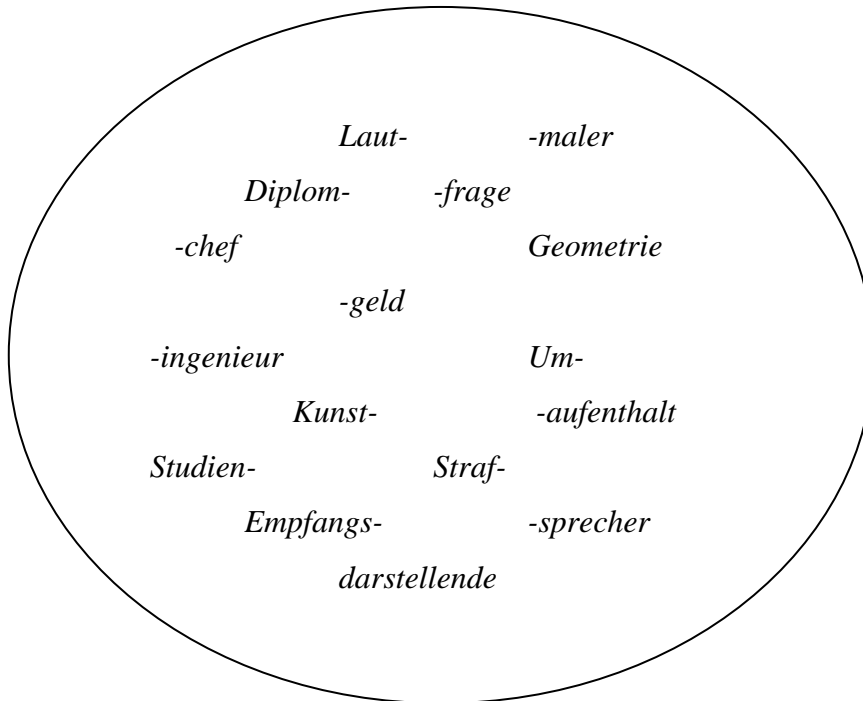
.....

.....

Cvičení 8

Spojte správně slova a vypište je. Znáte jejich český překlad?

..... -
..... -
..... -
..... -
..... -
..... -
..... -
..... -
..... -

Následující část obsahuje klíč k předchozím cvičením:

Řešení ke cvičení 1

Student x Schüler

Unsere Schule ist ein der neuesten Gymnasien der Stadt. Die Schule nahm die ersten *Schüler* im September 1986 an.

Im Wintersemester waren über 2 Millionen *Studenten* an Hochschulen eingeschrieben.

Tank x Panzer

Das Museum zeigt *Panzer*, Fahrzeuge, Waffen, Uniformen, Ausrüstung und militärische Abzeichen.

Das Abpumpen des Öls aus den 17 *Tanks* des Schiffs wird voraussichtlich Freitagnacht zum Abschluss kommen.

Termin (e Termine) x Terminus (e Termini)

Der *Termin* für die nächste Zeitumstellung ist am Sonntag den 28.10.2012.

Die *Termini* Morph und Morphem werden in linguistischen Arbeiten oft anders benutzt.

Mappe x Landkarte

In Österreich ist *Mappe* auch ein Ausdruck für Ordner.

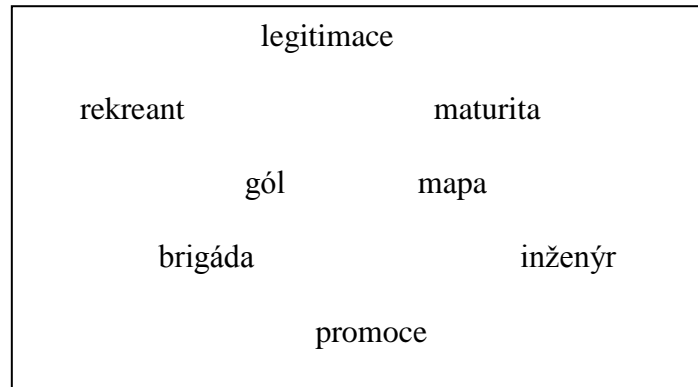
Es gibt verschiedene Arten von *Landkarten*, wir wollen uns mit den topographischen *Landkarten* befassen.

Fernseher x Fernsehen

Die Zukunft des *Fernsehen* ist digital und das Zauberwort heißt "DVB" - "Digital Video Broadcast".

In welchem Museum ist der erste *Fernseher* ausgestellt?

Řešení ke cvičení 2

Babys, Kleinkinder und Kinder benötigen auf Reisen ins Ausland einen eigenen *Ausweis*.

Der Grad *Diplom-Ingenieur* wird durch ein in der Regel fünf Jahre dauerndes Studium an einer Technischen Universität oder Universität erworben.

Das entscheidende letzte *Tor* dieses Turniers schoss Fernando Torres.

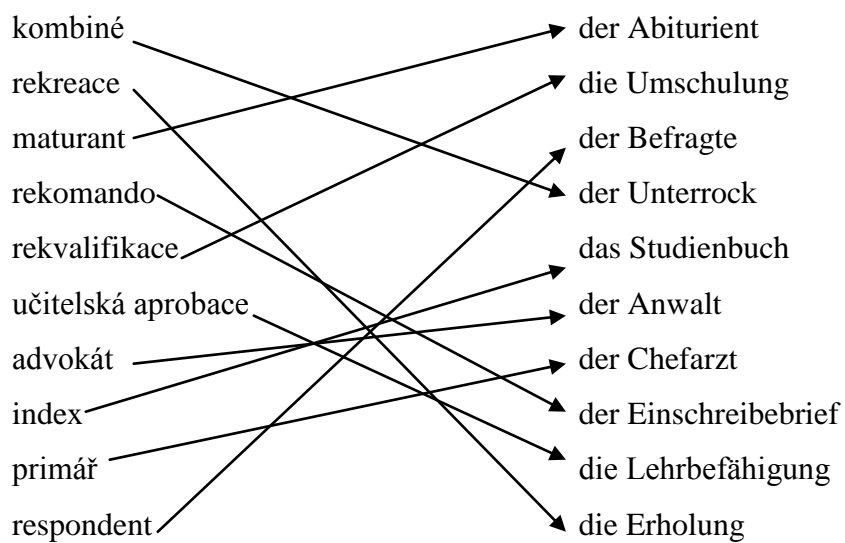
Eine *Landkarte* ist ein verkleinertes Abbild der Wirklichkeit.

Am 13. Februar 2009 fand die *Diplomübergabe* an die Absolventen der Fakultät Architektur des Jahrganges 2008/2009 statt.

Ein *Ferienjob* bietet Schülern und Studenten die ideale Möglichkeit erste Erfahrungen für das spätere Berufsleben zu sammeln und zum ersten Mal eigenes Geld zu verdienen. Erste *Urlauber* kommen aus Ägypten zurück und berichten in den Reisebüros von ihren Erfahrungen.

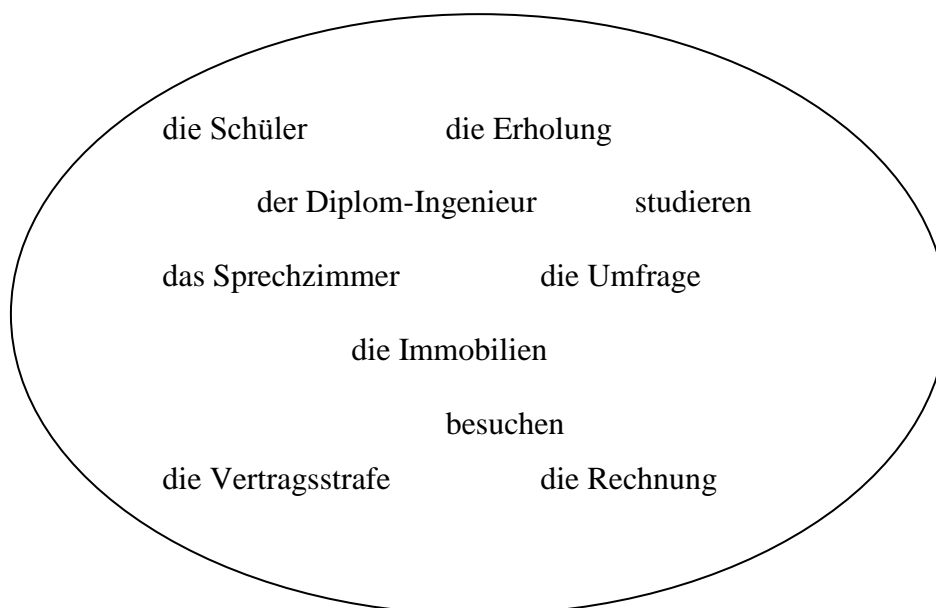
Nach dem 4. Jahr im Gymnasium oder in der Fachmittelschule muss man ein *Abitur* ablegen.

Řešení ke cvičení 3

Řešení ke cvičení 4

Petr **studuje** na gymnáziu v Praze.

Peter besucht ein Gymnasium in Prag.

Ordinace lékaře se nachází ve druhém patře.

Das Sprechzimmer des Arztes befindet sich im zweiten Stock.

Své studium na technické univerzitě v Mnichově ukončil jako **inženýr**.

Sein Studium an der Technischen Universität in München schloss er als Diplom-Ingenieur ab.

Německo nabízí mnoho krásných míst k **rekreaci**.

Deutschland bietet viele schöne Orte zur Erholung an.

Jeho společnost se zabývá prodejem a pronájmem hodnotných **realit**.

Seine Gesellschaft beschäftigt sich mit dem Verkauf und der Vermietung hochwertiger Immobilien.

Moje teta učí **studenty** na gymnáziu.

Meine Tante unterrichtet die Gymnasialschüler.

Fakturu za ubytování zaplatíme předem.

Die Rechnung für die Unterkunft bezahlen wir im voraus.

Pokud nezaplatíte včas, budete platit **penále**.

Wenn Sie nicht rechtzeitig bezahlen, werden Sie die Vertragsstrafe bezahlen.

Ankety se zúčastnilo více než 2000 dotazovaných.

An der Umfrage haben mehr als 2000 Befragte teilgenommen.

Náš učitel hudby **studoval** na konzervatoři housle a kompozici.

Unser Musiklehrer studierte am Konservatorium Geige und Komposition.

Řešení ke cvičení 5

Restaurace

Das neu eröffnete *Restaurant* kann ich Ihnen nur empfehlen.

Nach einer aufwändigen *Restaurierung* ist das Schloss heute öffentlich zugänglich.

Televize

Im Internet finden wir eine große Auswahl an *Fernsehern*.

Das *Fernsehen* gehört zu den beliebtesten Medien.

Praxe

Die Studenten der pädagogischen Fakultät haben das *Praktikum* im vierten Studienjahr.

Die Theorie muss man auch in der *Praxis* erproben.

Fronta

Viele Männer sind an den *Fronten* des Zweiten Weltkrieges gestorben.

Hunderte Fans standen in *Schlangen* vor den Kassen am Eisstadion.

Raketa

Ich brauche einen neuen *Tennisschläger*.

Die deutsche *Rakete* „Aggregat 4“ war das erste Objekt im Weltall.

Konkurz

Sie hat eine *Bewerbung* um die Stelle einer Sekretärin gewonnen.

Die Firma musste mit vier Millionen Euro Schulden *Konkurs* anmelden.

Řešení ke cvičení 6

rekvalifikace – kombajn – seriál – penále – anketa – index (vysokoškolský) – bufet – stážista – katedra (VŠ) – penál – aranžér – kombinéza – gól – legitimace – amplión – maturanť

M	O	W	U	N	S	↓A	Q	O	T	E	A	N	I	D
↓I	T	G	I	A	U	B	E	↓S	U	T	O	L	S	I
M	→A	↓U	S	W	E	I	S	E	A	R	U	↓L	A	↓M
B	Y	M	Ä	O	N	T	O	R	↓V	↓I	C	A	B	Ä
I	H	S	E	→S	T	U	D	I	E	N	B	U	C	H
S	A	C	T	I	V	R	I	E	R	S	I	T	U	D
S	O	H	→E	T	U	I	B	A	T	T	U	S	T	R
A	R	U	N	T	V	E	S	O	R	I	W	P	U	E
→F	E	L	L	O	W	N	O	V	A	T	Ä	R	P	S
U	K	U	M	I	B	T	U	S	G	U	M	E	P	C
G	Ü	N	Y	R	O	C	G	A	S	T	I	C	Y	H
T	C	G	↓T	U	V	I	O	J	T	R	Ö	H	Q	E
R	I	P	O	Q	→D	E	K	O	R	A	T	E	U	R
→O	V	E	R	A	L	L	R	T	A	P	A	R	O	L
W	O	F	I	G	U	Y	Z	E	F	Ü	V	E	P	A
A	L	R	→U	M	F	R	A	G	E	M	A	N	I	R

Řešení ke cvičení 7

die Landkarte	der Plattenspieler	der Panzer	das Etui
der Tankwagen	der Arbeitsanzug	der Mähdrescher	
der Schläger	der Fernseher	das Tonbandgerät	

der Mähdrescher

.....

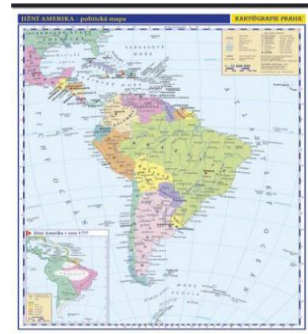
der Arbeitsanzug

.....

der Schläger

.....

die Landkarte

.....

der Panzer

.....

der Plattenspieler

.....

das Tonbandgerät

.....

das Etui

.....

der Tankwagen

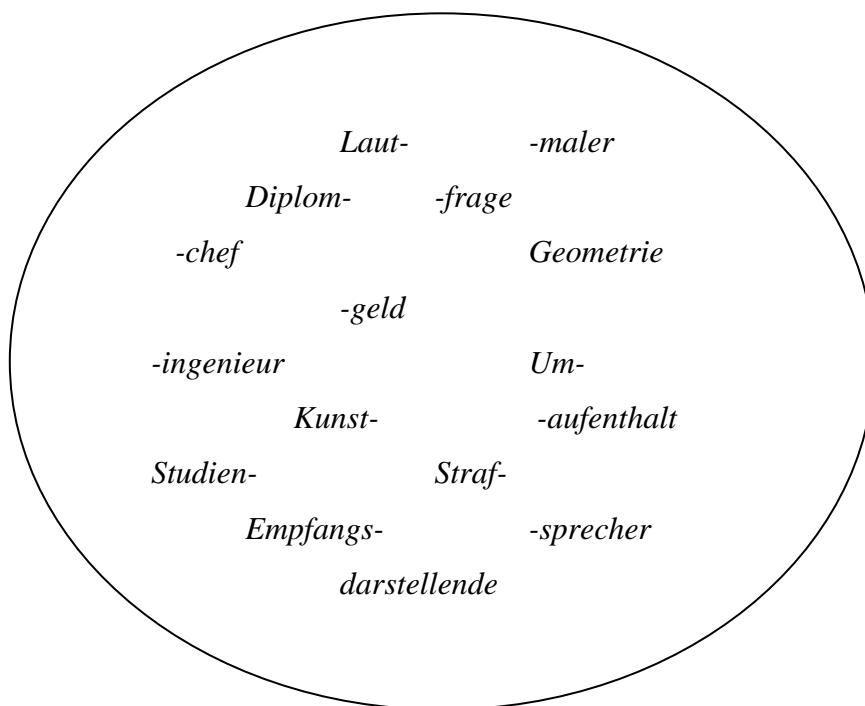
.....

der Fernseher

.....

Řešení ke cvičení 8

der Lautsprecher – reproduktor

die Umfrage – anketa

der Diplomingenieur – inženýr

die darstellende Geometrie – deskriptivní geometrie

der Studienaufenthalt – stáž

der Kunstmaler – akademický malíř

das Strafgeld – penále

der Empfangschef – recepční

C. Přílohy

Součástí přílohy je seznam „faux amis“ mezi češtinou a němčinou a texty k redukci chyb.

1. Seznam „faux amis“ mezi češtinou a němčinou

Následný abecedně řazený seznam obsahuje „faux amis“ mezi češtinou a němčinou. Mezi oběma jazyky existuje několik desítek cizích slov, které si neodpovídají svým významem nebo způsobem užití. Významy slov se v jednotlivých jazycích mohou lišit úplně nebo jen částečně. Ne všechna cizí slova v češtině se také vyskytují ve slovní zásobě němčiny. Některá slova mohou být zrádná i tím, že se ve stejné nebo velmi podobné formě vyskytují jen v určité variantě němčiny. V těchto případech je v závorce za slovem uveden typ němčiny, ve kterém se výraz používá např. *rak.* – *rakouská němčina*, *švýc.* – *švýcarská němčina*. Pokud daný výraz není stylově neutrální, v závorce za slovem uvádím jeho stylovou charakteristiku např. *zast.* – *zastaralý*.

Tento seznam „faux amis“ byl sestaven především na základě odborných publikací, které jsou uvedeny na konci seznamu. Ne všechny výrazy z těchto publikací jsou zahrnuty v seznamu. Některá slova již nejsou „aktuální“ – *expozimetr*, *patronátní závod*, jiná se dnes vyskytují v německých výkladových slovnících – *dynamo*. České i německé významy slov a jejich překlady jsem ověřila ve slovnících, které jsou také uvedeny na konci seznamu.

abonentka (předplacená karta, permanentka)

1. die Dauerkarte

Německý výraz *die Abonnentin* se vztahuje k abonentce neboli ženě předplatitelce. Předplacenou kartu přeložíme jako *die Dauerkarte* nebo *das Abonnement*.

adaptace

1. die Adaptation, die Anpassung (biol., sociál.)
2. der Umbau (adaptace domu, přestavba)

Slovo *adaptace* ve smyslu stavebních úprav nebo přestavby domu se německy vyjádří jako *der Umbau*, *die Renovierung*.

adaptovat

1. adaptieren (biol., sociál.)
2. umbauen, rekonstruieren

Stejně tak i sloveso *adaptovat* ve významu stavebních úprav přeložíme jako *umbauen* nebo *rekonstruieren*.

advokát

1. der Anwalt, der Rechtsanwalt, der Advokat (švýc., zast.)

Shodný výraz *der Advokat* je již zastaralý a používá se jen ve švýcarské němčině, němčina používá slovo *der Anwalt* nebo *der Rechtsanwalt*.

aerolinie

1. die Fluggesellschaft
2. die Fluglinie

Toto cizí slovo se v německé slovní zásobě nevyskytuje a němčina pro *leteckou společnost* a *leteckou trať* používá slova domácího původu– *die Fluggesellschaft*, *die Fluglinie*.

akademický malíř

1. der Kunstmaler

Čeština tak označuje člověka, který je vzdělaný na Akademii výtvarných umění. V němčině se jedná o označení pro povolání.

akce

1. die Handlung, die Aktion
2. die Veranstaltung (kultur., sport.)

Ve smyslu politické nebo vojenské *akce* použijeme výraz *die Aktion*. Pokud ale hovoříme o kulturní nebo sportovní akci, použijeme slovo *die Veranstaltung*.

amplión

1. der Lautsprecher

Pro cizí slovo *amplión* němčina použije výraz *der Lautsprecher*.

anketa

1. die Umfrage

Anketa neboli dotazníková metoda sběru informací. Toto cizí slovo v češtině se automaticky jako cizí slovo překládá do němčiny. Němčina pro tento výraz ale používá slovo domácího původu – *die Umfrage*.

aprobace

1. die Approbation , die Zulassung, die Befähigung (schválení)
2. die Lehrbefähigung (učitelská aprobace)

Slovo *aprobace* má v obou jazycích stejný význam – svolení vykonávat nějaké povolání. V němčině se ale aprobace vztahuje k povolání lékaře a lékárníka, v češtině k povolání učitele. Ve smyslu učitelské aprobace použijeme slovo *die Lehrbefähigung*.

aranžér

1. der Arrangeur, der Veranstalter
2. der Arrangeur (pouze v hudbě)
3. der Dekorateur (květiny, výlohy)

Němčina používá výraz *der Arrangeur* pro pořadatele nebo člověka, který upravuje hudební skladby. Aranžéra květin a výloh vyjádříme v němčině jako *der Dekorateur*.

aranžovat

1. dekorieren (výkladní skříň, výlohy)
2. arrangieren (organizovat, připravovat např. slavnost, cestu, apod.)

Pro aranžování výkladních skříní použijeme slovo *dekorieren*.

autokemp

1. der Campingplatz

Tábor pro mototuristiku přeložíme do němčiny jako *der Campingplatz*.

biftek

1. das Rumpsteak, das Beefsteak

Pro přírodní řízek z hovězího masa němčina používá výrazy *das Rumpsteak* nebo *das Beefsteak*.

brigáda

1. der Job
2. die Brigade, die Arbeitsgruppe
3. die Brigade (voj.)

Čeština se s německým výrazem *die Brigade* shoduje ve významu brigáda jako pracovní skupina a vojenský útvar. *Brigáda* ve smyslu letní práce je *der Ferienjob, der Arbeitsansatz, der Job*.

bufet

1. der Imbiss, die Imbissstube
2. das Büffet (druh pohoštění)

Bufet ve smyslu jídelna nebo obchod s rychlým občerstvením přeložíme jako *der Imbiss* nebo *die Imbissstube*.

cisterna

1. der Tank, der Behälter, die Zisterne
2. der Tankwagen

Čeština se s německým výrazem *die Zisterne* shoduje ve významu podzemní nádrž na vodu. *Cisterna* ve smyslu vůz s nádrží se německy řekne *der Tankwagen*.

dealer

1. der Drogendealer
2. der Verkäufer

Čeština a němčina shodně používají toto slovo pro prodavače drog - *der Drogendealer*. *Dealer* je v češtině navíc označení pro smluvního prodejce nebo obchodního zástupce, zde němčina použije výraz *der Verkäufer, der Handelsvertreter* nebo *der Händler*.

deskriptivní geometrie

1. die darstellende Geometrie

Pro tuto dílčí oblast geometrie němčina používá spojení *die darstellende Geometrie*.

dyslexie, dysgrafie

1. die LRS (= die Lese-Rechtschreib-Schwäche), die Legasthenie

Na rozdíl od češtiny němčina používá jednotný název pro tyto poruchy – *die LRS = die Lese-Rechtschreib-Schwäche*.

docent

1. der Dozent
2. der Universitätsdozent

Slovo *docent* se liší svým významem a způsobem užití. V češtině se jedná o titul vysokoškolského pedagoga, tomu odpovídá německý výraz *der Universitätsdozent*. *Der Dozent* je v němčině oslovení vyučujících na vysokých školách, vysokých odborných školách, základních školách a podobných zařízeních.

eskalátor

1. die Rolltreppe

Toto cizí slovo se v němčině nevyskytuje. Pohyblivé schodiště v němčině vyjádříme slovem *die Rolltreppe*.

evidence

1. die Übersicht, die Evidenz (rak.)
2. die Bevölkerungsstatistik (obyvatelstva)
3. die Buchhaltung, die Buchführung (účetní evidence)

Podobný výraz *die Evidenz* se používá jen v rakouské němčině, jinak se užívá slova *die Übersicht*. Slovní spojení *evidence obyvatelstva* přeložíme jako *die Bevölkerungsstatistik*.

faktura

1. die Rechnung, die Faktura (rak., švýc., jinak zast.)

Stejný výraz *die Faktura* se používá zřídka v Rakousku a Švýcarsku. V Německu se používá slovo *die Rechnung*, které je srozumitelné i v rakouské a švýcarské němčině.

fronta

1. die Front (voj. fronta)
2. die Schlange (řada lidí)

Fronta ve významu řada/zástup lidí přeložíme do němčiny jako *die Schlange*.
stát ve frontě = *Schlange stehen*

galanterie

1. die Kurzwaren, die Galanteriewaren
2. das Kurzwarengeschäft, das Galanteriegeschäft

Galanterie v češtině vyjadřuje drobné ozdobné zboží (*die Kurzwaren*) nebo obchod s tímto zbožím (*das Kurzwarengeschäft*). V německé slovní zásobě se vyskytuje stejné slovo, které se ale liší svým významem od toho českého. V němčině výraz *die Galanterie* znamená galantnost, dvornost nebo kompliment.

gól

1. das Tor, das Goal (rak., švýc., jinak zast.)

Výraz *das Goal* se především vyskytuje ve slovní zásobě rakouské a švýcarské němčiny, jinak se užívá slova *das Tor*.

gramofon

1. der Plattenspieler

Pro tento přístroj pro přehrávání gramofonových desek němčina upřednostňuje výraz *der Plattenspieler*, shodný výraz *das Grammophon* je již zastaralý.

grant

1. das Stipendium
2. das Forschungsgeld (na výzkum)

Slovo *grant* neboli finanční podporu můžeme v němčině vyjádřit dvěma způsoby. Pokud se jedná o finanční podporu studentů, použijeme výraz *das Stipendium*. Pokud se ale jedná o finanční podporu výzkumu, zvolíme slovo *das Forschungsgeld*.

havárie

1. die Havarie (porucha)
2. der Unfall

Havárie ve smyslu dopravní nehody se v němčině vztahuje pouze k lodím a letadlům. U ostatních dopravních prostředků použijeme slovo *der Unfall*.

historie

1. die Geschichte, die Historie (zast.), (dějepis)
2. die Geschichte (dějiny)

Historie ve významu dějepis se německy řekne *die Geschichte*, výraz *die Historie* je již zastaralý.

imatrikulace

1. die Immatrikulation

Slovo *imatrikulace* se mezi češtinou a němčinou liší svým užitím. V češtině se jedná o slavnostní akt, při kterém jsou studující oficiálně přijati do akademické obce té dané vysoké školy. V německy mluvících zemích se jedná o zápis na vysokou školu na studijním oddělení.

index

1. der Index (rejstřík)
2. das Studienbuch

Ve smyslu vysokoškolského dokladu, ve kterém má student zapsány přednášky, cvičení a výsledky zkoušek, do němčiny přeložíme jako *das Studienbuch*.

inženýr

1. der Ingenieur
2. der Diplomingenieur

Inženýr v češtině označuje akademický titul, který se uděluje absolventům vysokých škol technického, ekonomického nebo zemědělského zaměření. Tomu odpovídá

německý výraz *der Diplomingenieur*. Výraz *der Ingenieur* označuje v Německu absolventa střední technické školy.

kamion

1. der Lastkraftwagen

Pro nákladní automobil němčina používá slovo *der Lastkraftwagen*, častěji zkratku tohoto slova *der Lkw*.

kapota

1. die Motorhaube

karburátor

1. der Vergaser

katedra

1. das/der Katheder, der Lehrstuhl
2. das Institut (vysokoškolská instituce)

Katedra ve smyslu vysokoškolského útvaru se německy vyjádří jako *das Institut*.

kolaudace

1. die Bauabnahme, die Kollaudierung (rak., švýc.)

Pro toto cizí slovo němčina používá domácí výraz *die Bauabnahme*. Podobné slovo *die Kollaudierung* se užívá jen v rakouské a švýcarské němčině. Stejně tak je to se slovesem *kolaudovat*.

kolaudovat

1. kollaudieren (rak., švýc.)
2. einen Bau nach Fertigstellung abnehmen und die Übergabe an seine Bestimmung baubehördlich genehmigen (Duden Deutsches Universalwörterbuch, 2007, s. 978)

kombajn

1. der Mähdrescher

Tento zemědělský stroj přeložíme jako *der Mähdrescher*.

kombiné

1. der Unterrock, das Unterkleid

Součást dámského prádla jako podklad pod šaty vyjádříme domácími slovy *der Unterrock, das Unterkleid*.

kombinéza

1. der Overall (kalhotové oblečení vcelku s horní částí)
2. der Arbeitsanzug (pracovní)

Pro *kombinézu* můžeme použít slovo *der Overall*, které se vyskytuje také v češtině. Pracovní kombinéza je *der Arbeitsanzug*.

kompozice

1. die Komposition (hud., lingv.,výtv.)
2. die Klassenarbeit, die Klausur

Kompozici ve významu písemné zkoušky vyjádříme jako *die Klassenarbeit* nebo *die Klausur*. V ostatních významech se čeština s němčinou shoduje.

konkurz

1. der Konkurs (úpadek)
2. die Stellenausschreibung
3. die Bewerbung

Konkurz ve smyslu - soutěž o volné pracovní místo nepřekládáme do němčiny jako *der Konkurs*, neboť toto slovo znamená *úpadek, bankrot, konkurz*. Němčina rozlišuje dva výrazy:

- a) konkurz pro účastníky, kteří se budou o volné místo ucházet - *die Bewerbung*
- b) ucházet se o místo – *sich um eine Stelle bewerben*
- c) konkurz pro ty, kdo ho vypisují - *die Stellenausschreibung*

legitimace

1. der Ausweis

Pokud od někoho vyžadujeme průkaz totožnosti, v němčině použijeme slovo *der Ausweis*.

magistr

1. akademischer Grad an den Universitäten
2. der Apotheker

Magistr je akademický titul, který získává absolvent magisterského studia. V češtině se *magistr* vztahuje k oborům humanitního zaměření a pro označení lékárníka – zde ale němčina používá výraz *der Apotheker*.

magnetofon

1. das Tonbandgerät

Toto cizí slovo se v německé slovní zásobě nevyskytuje, němčina užívá výraz *das Tonbandgerät*.

mapa

1. die Landkarte

České slovo *mapa* bývá často zaměňováno s německým slovem *die Mappe* (desky, aktovka, taška, pořadač), přičemž se studující dopouštějí chyb. Správný překlad tohoto slova je *die Landkarte*.

maturant

1. der Abiturient, der Maturant (rak.), der Maturand (švýc., zast.)

V rakouské němčině najdeme stejné slovo *der Maturant*, ve švýcarské němčině *der Maturand*. Výraz *der Abiturient* je společný pro všechny varianty němčiny.

maturita

1. das Abitur, die Reifeprüfung, die Matura (rak., švýc.)

V rakouské a švýcarské němčině se používá podobné slovo *die Matura*. Švýcarská němčina také používá *die Matur*. Slova *das Abitur* a *die Reifeprüfung* jsou srozumitelná ve všech německy mluvících zemích.

maturovat

1. das Abitur ablegen, die Matura ablegen (rak., švýc.), maturieren (rak., švýc.)

Podobný výraz *maturieren* nebo spojení *die Matura ablegen* se opět používá v rakouské a švýcarské němčině, jinak *das Abitur ablegen*.

ordinace

1. das Sprechzimmer, die Ordination (rak.)
2. die Sprechstunde, die Ordination (rak.)
3. Einsetzung eines Pfarrers in sein Amt
4. Weihe eines Priesters

Slovo *ordinace* se v češtině vztahuje hlavně k místu výkonu lékařské praxe a pracovní doby lékaře. Stejný výraz *die Ordination* se pro tento význam používá jen v rakouské němčině. Další významy slova jsou z oblasti náboženské terminologie, které jsou shodné v obou jazycích.

paletó (dámský plášť)

1. der Paletot, der Überzieher

Tento druh dámského pláště vyjádříme podobným cizím slovem *der Paletot* nebo domácím slovem *der Überzieher*.

penál

1. das Mäppchen, das Etui, die Federtasche

Toto cizí slovo se v německé slovní zásobě nevyskytuje. Pro žákovské pouzdro na pera a tužky použijeme překlad *das Mäppchen, das Etui* nebo *die Federtasche*.

penále

1. das Strafgeld, die Strafgebühr, das Pönale (rak., zast.)

Shodný výraz *das Pönale* je již zastaralý, používá se pouze v rakouské variantě němčiny, jinak němčina užívá výrazů *das Strafgeld, die Strafgebühr*.

perón

1. der Bahnsteig, das/der Perron (švýc.)

Slovo *perón* překládáme jako *der Bahnsteig*, pouze ve švýcarské němčině se vyskytuje shodné slovo *das/der Perron*.

pralinka

1. die Praline

V češtině *pralinka* označuje bonbóny plněné likérem, naproti tomu v němčině *pralinka* označuje všechny plněné čokoládové bonbóny.

praxe

1. die Praxis
2. das Praktikum

České slovo *praxe* odpovídá v němčině dvěma výrazům. Pokud praxí míníme zkušenosti, konkrétní jednání nebo lékařskou ordinaci, zvolíme překlad *die Praxis* – např. *die langjährige Praxis, die Berufspraxis, die Arztpraxis*. *Das Praktikum* označuje praktickou činnost v rámci vzdělání – např. *studentská praxe – das Studentenpraktikum, zahraniční praxe – das Auslandspraktikum, být na praxi – Praktikum machen*.

primář

1. der Chefarzt, der Primararzt (rak.), der Primar (rak.)

V rakouské němčině se používá výraz *der Primararzt*, zkráceně *der Primar*. Jinak němčina používá *der Chefarzt*.

promoce

1. feierliche Diplomübergabe
2. die Promotion, die Doktorpromotion

V češtině se jedná o slavnostní obřad po absolvování vysoké školy, při kterém se studentům uděluje vysokoškolský diplom – němčina má pro tento akt opis *feierliche Übergabe der Hochschuldiplome*. Německé slovo *die Promotion* se vztahuje k udělení doktorské hodnosti.

promovat

1. das Studium abschließen, ein Diplom erwerben
2. promovieren

Sloveso *promovieren* má stejný význam jako podstatné jméno *die Promotion* a použijeme jej opět jen v případě, že se jedná o získání doktorského titulu.

propagace

1. die Werbung, die Reklame

Pro výraz *propagace* ve smyslu reklamovat/prezentovat nějaký výrobek v němčině použijeme slova *die Werbung, die Reklame*.

protekce

1. die Beziehungen – durch Beziehungen, Bekanntschaften etwas gewinnen

Tomuto cizímu slovu v němčině odpovídá výraz *die Beziehungen*.

pult

1. der Ladentisch (v obchodě)
2. die Theke (barový)

Čeština používá jeden výraz pro označení všech pultů. Němčina rozlišuje *pult v obchodě – der Ladentisch* a *barový pult – die Theke*.

raketa

1. die Rakete, die Weltraumrakete
2. die Rakete (zbraň)
3. der Tennisschläger

Tenisovou raketu přeložíme do němčiny jako *der Tennisschläger*. V ostatních významech (kosmická raketa, raketa jako zbraň) se čeština s němčinou shoduje.

realita (nemovitost)

1. die Liegenschaft, die Immobilien

Realita ve významu nemovitost německy vyjádříme jako *die Liegenschaft* nebo *die Immobilien*.

realie

1. die Realien
2. die Landeskunde

Pokud se jedná o věcné údaje o určité zemi, použijeme překlad *die Landeskunde*.

recepce

1. die Rezeption
2. der Empfang, der offizielle Empfang

Českému slovu *recepce* odpovídají v němčině dva výrazy – hotelová recepce a oficiální přijetí hostů. Ve druhém významu použijeme výraz *der Empfang*.

recepční

1. der Empfangschef, die Empfangsdame

Pro zaměstnance recepce použijeme překlad *der Empfangschef* nebo *die Empfangsdame*.

rekomando

1. der Einschreibebrief

Rekomando neboli doporučený dopis přeložíme jako *der Einschreibebrief*.

rekreace

1. der Urlaub, die Erholung

Českému slovu *rekreace* odpovídají německé výrazy *der Urlaub* a *die Erholung*.

rekreant

1. der Urlauber

Stejně je to i se slovem *rekreant*, jeho překlad je *der Urlauber*.

rektor

1. der Leiter einer Universität
2. der Leiter einer Grund- oder Hauptschule

V češtině i němčině *rektor* vyjadřuje nejvyššího hodnostáře na vysoké škole, který za tuto školu jedná a rozhoduje. V němčině se tento výraz užívá i pro vedoucího základní školy, v češtině je označován jako ředitel.

rekvalifikace

1. die Umschulung

Němčina pro tento výraz užívá domácí slovo *die Umschulung*.

relace

1. die Relation, das Verhältnis (die Preisrelation)
2. die Sendung (rozhlasová nebo televizní)

Relace ve smyslu rozhlasového nebo televizního pořadu přeložíme jako *die Sendung*.

reprodukce

1. die Reproduktion (hudba, zvuk, obraz)
2. die Nacherzählung

Ve významu opakování něčeho dříve slyšeného použijeme výraz *die Nacherzählung*.

reproduktor

1. der Lautsprecher

Tomuto cizímu slovu odpovídá německý výraz *der Lautsprecher*.

respondent

1. der Befragte

Cizí slovo *respondent* se v německé slovní zásobě nevyskytuje, tomuto výrazu odpovídá slovo *der Befragte*.

restaurace

1. das Restaurant, die Gaststätte
2. die Renovierung, die Rekonstruktion

Restaurace má v němčině dva významy, prvním je hostinec a druhým obnova nebo oprava budovy. Ve druhém případě použijeme výraz *die Renovierung* nebo *die Rekonstruktion*.

salám

1. die Wurst (všechny druhy kromě uherského)
2. die Salami (uherský salám)

Slovo *salám* v češtině označuje všechny druhy salámů, tomu odpovídá německý výraz *die Wurst*, který ale nezahrnuje uherský salám. Pro uherský salám němčina používá právě výraz *die Salami*.

seriál (televizní)

1. die Serie, die Fernsehserie

Televizní *seriál* překládáme jako *die Serie* nebo *die Fernsehserie*.

servis

1. das Service (sada nádobí)
2. der Service, die Autowerkstatt
3. der Service, die Bedienung
4. der Aufschlag (sport.)

Slovo servis má několik společných významů v obou jazycích. *Servis* jako sada nádobí je *das Service*. Opravářská služba nebo autoservis přeložíme jak *der Service*. Stejně tak německým slovem vyjádříme i obsluhu v restauraci, hotelu apod. Rozdíl je u sportu, pro podání v tenise němčina použije výraz *der Aufschlag*.

stáž

1. der Studienaufenthalt, der Austausch
2. das Praktikum

Slovo *stáž* má dva významy. Může se jednat o delší studijní pobyt – *der Studienaufenthalt* nebo o praktickou výuku – *das Praktikum*.

stážista

1. der Fellow

Účastníka stáže v němčině vyjádříme slovem *der Fellow*.

student

1. der Student, der Hochschulstudent
2. der Schüler, der Gymnasialschüler

Studenti jsou v německy mluvících zemích pouze na vysokých školách. Čeština toto slovo používá i pro žáky na gymnáziích a středních školách. Zde němčina použije výraz *der Schüler/die Schülerin* nebo *der Gymnasialschüler/die Gymnasialschülerin* (*die Gymnasiasten*).

studovat

1. studieren
2. das Gymnasium besuchen

Německý výraz *studieren* se opět vztahuje pouze k vysoké škole. *Studovat na gymnáziu* přeložíme jako *das Gymnasium besuchen*.

svetr

1. der Pullover, der Pulli, der Sweater (zast.)

Výraz *der Sweater* je zastaralý, němčina používá slova *der Pullover, der Pulli*.

tank

1. der Panzer
2. der Tank, der Behälter

Obrněné vozidlo do němčiny přeložíme jako *der Panzer*. Shodný výraz *der Tank* znamená nádrž, cisterna.

televize

1. das Fernsehen

televizor

1. der Fernseher

Ve slově *televize* se často chybuje. Máme-li na mysli přístroj, použijeme výraz *der Fernseher*. Pokud ale myslíme instituci nebo médium, použijeme *das Fernsehen*.

termín

1. der Termin, die Frist
2. der Terminus

České slovo *termín* vyjadřuje časový bod/lhůtu nebo odborný výraz. Pro odborný termín němčina použije výraz *der Terminus*.

vánoční kolekce

Překládáme pouze opisem *Konfektkasten mit Weihnachtsbaumbelang*.

Použitá odborná literatura:

- HÖPPNEROVÁ, V. Zrádná slova v němčině. Praha: Ekopress, 2006.
- HÖPPNEROVÁ, V. Fremdwörter im Deutschen und Tschechischen unter dem Aspekt der Interferenz. *Germanoslavica*, 1, 2011, S. 68 – 75.
- FIRLE, M.; HOVORKOVÁ, A. Die „faux amis“ unter den Fremdwörtern im Deutschen und im Tschechischen. *Cizí jazyky*, 23, 1979/80, S. 262 – 267.
- SEEBAUER, F. Zrádná slova v němčině, Praha: Intertermin, 1985.

Použité slovníky:

- DUDENREDAKTION, Duden – Deutsches Universalwörterbuch. 6. Auflage. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2007.

- FILIPEC, J. a kol. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Praha: Academia, 2001.
- PETRÁČKOVÁ, V. a kol. Akademický slovník cizích slov A-Ž. Praha: Academia, 1995.
- WAHRIG-BURFEIND, R. Wahrig Deutsches Wörterbuch. München: Bertelsmann Lexikon Verlag, 2010.

2. Texty k redukci chyb

Následující tři texty jsou součástí podkapitoly 3.2. Chybování a možnosti redukce chyb v části B.

23. April 2010 - 16:54 Uhr · Innenpolitik

Innenpolitik

Ärzte-Ausbildung: Karl für kürzeren Turnus

WIEN. Wissenschaftsministerin Beatrix Karl (V) plädiert für die Verkürzung des Turnus für Mediziner. Statt des mindestens dreijährigen Turnus nach dem Studium soll künftig eine einjährige Phase während des Medizin-Studiums für die Approbation als praktischer Arzt reichen, so Karl im "Kurier" (Samstag-Ausgabe). So soll der Ärzteberuf attraktiver werden und der Abwerbung von Absolventen vor allem aus Deutschland begegnet werden.

In Deutschland erhalten Mediziner sofort nach dem Studium ihre Approbation. In Österreich müssen die frischgebackenen Absolventen hingegen noch den sogenannten Turnus machen, bei dem die Ärzte in Ausbildung noch in die verschiedenen Fachrichtungen hineinschnuppern müssen. Erst danach erhalten sie nach einer Prüfung das *l. pract. cand.*, welches die Berechtigung zur selbstständigen Berufsausübung darstellt.

"Österreichische Ärzte werden gezielt abgeworben, weil es in Deutschland einen Ärztemangel gibt. Da ist es ein Gebot der Stunde, an einer Attraktivierung des Ärzteberufs zu arbeiten", so Karl. Der für das Ärztegesetz zuständige Gesundheitsminister Alois Stöger (SPÖ) und die Länder-Verantwortlichen im Gesundheitsbereich müssten daher Gegenmaßnahmen setzen.

[Bild vergrößern](#)

Wissenschaftsministerin Beatrix Karl Bild: EPA

Quelle: OÖNachrichten Zeitung
Artikel: <http://www.nachrichten.at/nachrichten/politik/innenpolitik/art385,377950>

© OÖNachrichten / Wimmer Medien 2010 - Wiederverwertung nur mit vorheriger schriftlicher Genehmigung

---

25. November 2011 - 00:04 Uhr · · Wirtschaftsraum OÖ

Wirtschaftsraum OÖ

Holmes Place geht die Luft aus: 54 Millionen Euro Schulden

LINZ. Gestern wurde beim Landesgericht Salzburg der Konkurs über die Holmes Place Health & Fitness Centres GmbH eröffnet. In dieser Firma sind die Studios in Linz, Salzburg und das untervermietete in Innsbruck gebündelt.

Der KSV Salzburg berichtet vom größten Konkurs im Bundesland des Jahres 2011 mit bis zu 53,6 Millionen Euro Schulden.

Diese enorm hohen Verbindlichkeiten setzen sich so zusammen: 900.000 Euro Schulden gibt es bei den Vermietern und Lieferanten, rund 41 Millionen Euro resultieren aus Gesellschafterdarlehen. Auf elf Millionen Euro schätzt die Fitnesskette künftige Verluste, die aus der Untervermietung des Studios in Innsbruck resultieren.

Wie die 41 Millionen Euro zustande kommen, dazu lässt die niederländische Muttergesellschaft auf OÖN-Anfrage mitteilen, dass seit Eröffnung 2003 und 2005 keines der beiden Studios

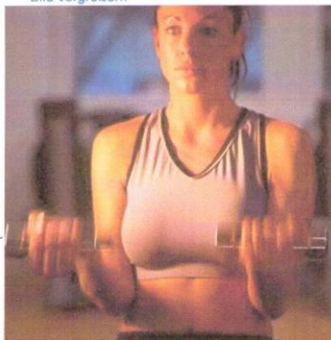
Kostendeckung erreicht habe und daher ständig Geld nachgeschossen werden musste. Diese Verluste resultierten laut Holmes Place aus den hohen Mieten, die sowohl in Linz als auch in Salzburg zu zahlen gewesen seien.

Wie berichtet, hat die internationale Mutter die beiden Standorte fallen gelassen, nachdem Verhandlungen über Mietreduktionen vergangene Woche endgültig gescheitert waren. „Die Aktionäre sind nicht länger bereit, die Verluste zu finanzieren“, heißt es.

Da der laufende Betrieb offenkundig nicht kostendeckend zu führen ist, muss davon ausgegangen werden, dass der Masseverwalter die Betriebe rasch schließen muss. Gestern hatte Masseverwalter Harald Kronberger noch keine Informationen zum Verfahren, er macht sich ab Freitag ein Bild der Situation. Wie berichtet, rät die Arbeiterkammer Oberösterreich, Einzugsermächtigungen und Daueraufträge zu stornieren.

Auf der Aktivseite stehen 368.000 Euro. 59 Arbeitnehmer sind betroffen. (sib)

[Bild vergrößern](#)

Ausgeschwitzt Bild: Holmes Place

Quelle: OÖNachrichten Zeitung

Artikel: <http://www.nachrichten.at/nachrichten/wirtschaft/wirtschaftsraumooe/art467,767977>

© OÖNachrichten / Wimmer Medien 2011 · Wiederverwertung nur mit vorheriger schriftlicher Genehmigung

29. Oktober 2011 09:04 Uhr

BERUFSWAHL

Ich werde Mechatroniker! Das ist sicher – fast

Praktikum, Bewerbungsmappe, Einstellungstest: Wie sich die Türkheimer Mittelschüler auf den Beruf vorbereiten. Von **Manuela Antosch *Von Manuela Antosch***

 Empfehlen

 Tweet

 +1

Schrauben und Schweißen, Lärm und Dreck. Auch das gehört zum Alltag an der Türkheimer Mittelschule. Denn die Kinder und Jugendlichen sitzen nicht nur jeden Tag in den Bänken und pauken. Ab der siebten Klasse bereiten sie sich auch intensiv aufs Berufsleben vor.

Jetzt, Ende Oktober, ist bei vielen großen Firmen Bewerbungsschluss für Ausbildungsplätze im kommenden Jahr. Bei kleineren Handwerksbetrieben reicht es oft auch, wenn man die Bewerbung nach Weihnachten schickt. Aber für welchen Beruf soll ich mich überhaupt bewerben? Mit dieser Frage beschäftigen sich die Mädchen und Buben schon viel früher. Die Türkheimer Neuntklässler des M-Zugs – sie machen nächstes Schuljahr an der Mittelschule ihre Mittlere Reife – hat der Endspurt schon begonnen. Gerade haben sie ihr zweites Praktikum hinter sich.

Patrick war zum Beispiel bei einem Spengler und hat festgestellt: „Das war ganz schön anstrengend.“ Als Beruf wäre ihm das zu anstrengend: „Die Körperbelastung ist mir zu groß.“ Genau das ist der Sinn eines Praktikums: Die Jugendlichen sollen herausfinden, was ihnen liegt, was ihnen gefällt. Und das können auch mal ganz untypische Berufe sein. Patrick will sein nächstes Praktikum als Altenpfleger machen.

In der Klasse M9a weiß etwa die Hälfte schon, was sie nach dem Abschluss machen will. Einer von ihnen ist Daniel. Er ist sich sicher: Er will Mechatroniker

<http://www.augsburger-allgemeine.de/mindelheim/Ich-werde-Mechatroniker-Das-ist-si...> 8.12.2011

D. Závěr a německé resumé

Závěr

Lingvisté a lingvistky se problematice „faux amis“ věnují již řadu let. Při práci s odbornou literaturou jsem zjistila, že větší pozornost je věnována „faux amis“ mezi němčinou a jinými cizími jazyky, především angličtinou. Německy psané publikace zahraničních autorů jsou teoreticky více obsáhlejší a touto problematikou slovní zásoby se zabývají z více pohledů nejen z hlediska odlišného významu slov. „Faux amis“ mezi němčinou a češtinou není věnována taková pozornost. Informace o těchto zrádných slovech nalezneme především ve článcích v odborných časopisech.

Cílem této diplomové práce bylo poskytnout důležité informace o „faux amis“, definovat tento pojem a shromáždit přehled nejčastěji se vyskytujících „faux amis“ mezi němčinou a češtinou. Na začátku práce jsou shrnuty základní informace o slovní zásobě a jejímu obohacování, neboť „faux amis“ jsou součástí slovní zásoby. Jelikož je pozornost věnována „zrádným“ slovům mezi němčinou a češtinou, jedna kapitola je krátce zaměřena na kontakty mezi těmito dvěma jazyky v rámci historického vývoje. Nadále se práce věnuje jen „faux amis“. Po analýze odborné literatury

- byl definován pojem „faux amis“,
- byl objasněn původ tohoto pojmu,
- byly srovnány definice jednotlivých lingvistů a lingvistek,
- byla stanovena kritéria k určení „faux amis“,
- bylo uvedeno možné dělení „faux amis“ podle struktury a významu,
- byl sestaven přehled „faux amis“ mezi němčinou a češtinou podle zrádnosti z hlediska významu slov.

Dále následují materiály k procvičení „faux amis“, které se skládají ze cvičení a jejich výsledků. V odborné literatuře najdeme především seznamy „zrádných“ slov, ale jen zřídka narazíme na cvičení týkající se této problematiky slovní zásoby. Účelem těchto cvičení je, poskytnout studujícím možnost ověřit si, zda se nechají zmást podobným tvarem slov a chybují v jejich překladu a užití či nikoliv.

Poslední část diplomové práce tvoří přílohy, které obsahují seznam „faux amis“ mezi češtinou a němčinou a texty vztahující se k redukci chyb. Seznam „faux amis“ je z důvodu přehlednosti řazen abecedně. Byl vypracován na základě odborných publikací,

keré jsou uvedeny na konci seznamu a jednotlivé významy slov byly ověřeny ve slovnících, které jsou též uvedeny na konci seznamu. Hlavním cílem tohoto seznamu bylo shrnout nejčastěji „zrádná“ slova mezi češtinou a němčinou a poskytnout tak přehled těchto slov nejen studujícím, ale všem, kteří se zabývají němčinou jako cizím jazykem. K jednotlivým slovům jsou připojeny krátké komentáře, které vysvětlují odlišný význam nebo užití slova.

Resümee

Das Thema dieser Diplomarbeit habe ich selbst gewählt, weil ich es interessant gefunden habe. Jeder Studierende begegnet der Problematik der „Faux amis“ im Fremdsprachenunterricht. Ich habe selber auch Fehler in diesen „tückischen“ Wörtern gemacht. Was für eine Überraschung war es dann etwa, als ich festgestellt habe, dass das deutsche Wort *Ingenieur* nicht dem tschechischen *inženýr* entspricht!

Zuerst habe ich die Literatur zu diesem Thema gesammelt. Dabei hat sich erwiesen, dass den „Faux amis“ unter den deutschen und tschechischen Wörtern in der einschlägigen Literatur wenig Aufmerksamkeit gewidmet wird. Man findet viele Publikationen über die „Faux amis“ zwischen der deutschen und anderen Sprachen, z.B. Deutsch – Spanisch, Deutsch – Französisch und vor allem Deutsch – Englisch, aber zwischen der deutschen und der tschechischen Sprache leider nicht. Es handelt sich dabei vor allem um Artikel in Fachzeitschriften. Im Tschechischen wurden auch zwei Publikationen unter dem gleichen Titel *Zrádná slova v němčině* von Höppnerová und Seebald herausgegeben. Beide Autoren widmen sich nicht nur den „Faux amis“, sondern auch anderen „tückischen“ Wörtern. Zum Beispiel gliedert Höppnerová ihr Buch in drei Teile. Der erste Teil beschäftigt sich mit durch das Tschechische verursachten Fehlern, d.h. ein tschechisches Wort kann man mit zwei oder mehr deutschen Wörtern übersetzen, so z.B. *brzy* – *bald/früh*, *konec* – *das Ende/der Schluss*. Den zweiten Teil bilden deutsche Wörter, die aufgrund ihrer strukturellen oder semantischen Ähnlichkeit Fehler verursachen, wie z.B. *drucken* – *drücken*, *kennen* – *können*, *jährlich* – *jährig*. Der letzte Teil umfasst nur eine kurze Liste von „Faux amis“ zwischen der tschechischen und der deutschen Sprache. Alle drei Teile werden durch Beispiele ergänzt.

In der zweiten Phase habe ich in der Fachliteratur recherchiert, um den Begriff „Faux amis“ zu definieren. Gleichzeitig habe ich auch Beispiele für deutsch-tschechische „Faux amis“ in der Literatur und im Internet gefunden. Schritt für Schritt sind somit die Theorie und eine Liste von „Faux amis“ entstanden.

Nach einer kurzen Einleitung, in der ich die Auswahl des Themas, Ziele und die Struktur meiner Arbeit erwähne, beginnt die Diplomarbeit.

Zuerst entstand der Teil B dieser Arbeit, der sich in drei Kapitel gliedert und zwei Tabellen und ein Schema umfasst. Gleich am Anfang wird ein Beispielsatz benutzt, um in das Thema einzuführen. Das erste Kapitel erklärt die Bedeutung des Wortes „tückisch“, beschreibt die Entstehung des Begriffs „Faux amis“ und informiert über die Eingliederung dieses Terminus in die Erklärungswörterbücher. Das zweite Kapitel umfasst die Definitionen der einzelnen Linguisten und Linguistinnen, wie sie die „Faux amis“ charakterisieren. Aufgrund dieser Charakteristiken entstand die Tabelle I. Diese Tabelle fasst die wichtigsten Kriterien für die Bestimmung der „Faux amis“ zusammen. Im nächsten Teil dieser Kapitel folgt die Tabelle II, die die Klassifizierung der „Faux amis“ durch verschiedene Sprachwissenschaftler/innen beschreibt. Nach dieser Tabelle entstand auch das Schema. Das dritte Kapitel beschäftigt sich mit den „Faux amis“ im Deutschen und Tschechischen und ihrer möglichen Kategorisierung. Diese Kategorisierung entstand nach den Artikeln und Publikationen der einschlägigen Fachliteratur, mit denen ich gearbeitet habe. Dann beschreibe ich mögliche Ursachen für die verschiedenen Fehler und Möglichkeiten ihrer Vermeidung. Im letzten Unterkapitel des Teils B habe ich schließlich Materialien zur Einübung von „Faux amis“ angeführt, die an die Theorie anschließen sollen. Alle Übungen sind auch mit den dazu gehörigen Lösungen versehen.

Die „Faux amis“ wurden noch um den Wortschatz ergänzt (Teil A). Teil A gliedert sich auch in drei Kapitel. Die „Faux amis“ bilden einen Bestandteil des Wortschatzes, also beschrieb ich gleich am Anfang kurz den Wortschatz.

Der Wortschatz jeder Sprache ändert sich und wird um neue Wörter bereichert. Das Kapitel II beschäftigt sich mit der Erweiterung des Wortschatzes. Es behandelt die Wortbildung und unterscheidet die Grundwortbildungsarten bzw. -typen: Komposition, Derivation, Konversion und Kürzung (Abkürzungen und Kurzwörter). Alle diese

Wortbildungsarten werden von Beispielen ergänzt. Zur Erweiterung des Wortschatzes gehören auch die Entlehnungen bzw. Wörter, die aus einer Sprache in eine andere übernommen wurden. Über die Entlehnungen geht es auch im diesen Teil. Auf Grund der Fachliteratur werden die Wörter fremder Herkunft folgendermaßen gegliedert: Fremdwörter, Lehnwörter, Internationalismen und Lehnprägungen. Bei jedem Entlehnungstyp findet man auch eine Erklärung des Terminus, die durch Beispiele ergänzt wird. Der letzte Teil dieses Kapitels behandelt die Funktionen der Fremdwörter im deutschen Wortschatz.

Weil ich mit den „Faux amis“ zwischen der deutschen und der tschechischen Sprache arbeite, erwähne ich auch die historischen Kontakte und die Beeinflussung des Wortschatzes zwischen den deutsch- und den tschechischsprachigen Ländern in der Vergangenheit (Kapitel III).

Der letzte Teil der Diplomarbeit (Teil C) umfasst eine Liste der „Faux amis“, die bei der Erstellung der Arbeit erfasst wurden. Alle Wörter habe ich in den Wörterbüchern geprüft.

Dank dieser Diplomarbeit wurden meine Kenntnisse über die Problematik der „Faux amis“ erheblich erweitert. Ich hoffe, dass diese Arbeit nicht nur anderen Studierenden, sondern auch allen Menschen, die sich für die „Faux amis“ interessieren, hilfreich und nützlich sein wird.

E. Bibliografie

- ADÁMKOVÁ, N. Probleme der Interferenz. In Materialien der XIV. gesamtstaatlichen Fachtagung für Deutschlehrer und Germanisten in Bratislava 1987. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1989, S. 28 – 31.
- BALOUN, J. Deutsche Lexikologie I. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1977.
- BALOUN, J. Deutsche Lexikologie II. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1979.
- BARNICKEL, K. Falsche Freunde: ein vergleichendes Wörterbuch Deutsch – Englisch. Heidelberg: Julius Groos Verlag, 1992.
- BENEŠ, E. a kol. Praktická mluvnice němčiny. Plzeň: Fraus, 2005.
- BENNEMANN, H. Typische Fehler Englisch. 2500 "False Friends" Englisch und Deutsch. München: Langenscheidt, 1993.
- BOK, V. Úvod do studia germanistiky. České Budějovice: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, 1995.
- BOKOVÁ, H. Zu einigen Fehlern beim Gebrauch des Deutschen durch Tschechen. Cizí jazyky ve škole XX, 1976/77, S. 262 – 269.
- BRAUN, P.; SCHAEDEER, B.; VOLMERT, J. Internationalismen II. Studien zur interlingualen Lexikologie und Lexikografie. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2003.
- BURGER, H. Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2010.
- ČECHOVÁ, M. Didaktika češtiny. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989.
- ČECHOVÁ, M. a kol. Čeština – řeč a jazyk. Praha: ISV nakladatelství, 2000.
- FIRLE, M.; HOVORKOVÁ, A. Die „faux amis“ unter den Fremdwörtern im Deutschen und im Tschechischen. Cizí jazyky, 23, 1979/80, S. 262 – 267.
- HAUSER, P. Nauka o slovní zásobě. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978.
- HENDRICH, J. Didaktika cizích jazyků. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988.
- HLADKÝ, J. Zrádná slova v angličtině. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1996.
- HÖPPNEROVÁ, V. Zrádná slova v němčině. Praha: Ekopress, 2006.
- HÖPPNEROVÁ, V. Fremdwörter im Deutschen und Tschechischen unter dem Aspekt der Interferenz. Germanoslavica, 1, 2011, S. 68 – 75.

- HYKLOVÁ, L. Cizí slova a internacionalismy jako jeden z prostředků efektivního osvojování slovní zásoby. České Budějovice 2005. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta pedagogická. Vedoucí diplomové práce: doc. PhDr. Alena Aigner, CSc.
- HUNOLD, J. Falsche Freunde. Cizí jazyky, 41, 1997/98, S. 97 - 98, 131 - 132.
- HUNOLD, J. Falsche Freunde. Cizí jazyky, 42, 1998/99, S. 15 -16.
- CHMELOVÁ, H. Možnosti práce s internacionalismy ve výuce němčiny na základní škole. České Budějovice 2006. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Fakulta pedagogická. Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.
- CHODĚRA, R. Didaktika cizích jazyků. Praha: Academia, 2006.
- IVAŠINA, N.; RUDENKA, A.; JANOVEC, L. Falešní přátelé překladatele v češtině a běloruštině. Praha: Univerzita Karlova, 2006.
- JANÍKOVÁ, V. Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache. Brno: Masarykova univerzita, 2010.
- JANÍKOVÁ, V. a kol. Výuka cizích jazyků. Praha: Grada, 2011.
- JUHÁSZ, J. Probleme der Interferenz. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1970.
- KROSCHEWSKI, A. *False friends and true friends*. Ein Beitrag zur Klassifizierung des Phänomens der intersprachlich-heterogenen Referenz und zu deren fremdsprachendidaktischen Implikationen. Frankfurt am Main: Lang, 2000.
- KÜHNEL, H. Kleines Wörterbuch der „faux amis“: Deutsch – Französisch, Französisch – Deutsch. Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 1987.
- LEISTE, D. Kleines Wörterbuch der „falschen Freunde“: Deutsch – Portugiesisch, Portugiesisch – Deutsch. Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 1988.
- LOTKO, E. Slovník lingvistických termínů pro filology. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000.
- LOTKO, E. Zrádná slova v polštině a češtině. Olomouc: Univerzita Palackého, 1987.
- POKORNÝ, L. Úvod do české lexikologie. České Budějovice: Pedagogická fakulta ČB, 1991.
- RADINA, O. Zrádná slova ve francouzštině. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1996.
- RÖMER, CH.; MATZKE, B. Der deutsche Wortschatz, Struktur, Regeln und Merkmale. Tübingen: NARR Verlag, 2010.
- RÖSLER, D. Deutsch als Fremdsprache. Stuttgart: J. B. Metzler Verlag, 1994.

- SEEBAUER, F. Zrádná slova v němčině. Brno: Intertermin, 1985.
- SCHIPPAN, T. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 2002.
- STEVENS, J. Procvičujeme si... Zrádná a správná slova. Praha: Grada, 2010.
- STORCH, G. Deutsch als Fremdsprache – eine Didaktik. München: Wilhelm Fink Verlag, 1999.
- WOTJAK, G. Kleines Wörterbuch der „falschen Freunde“: Deutsch – Spanisch, Spanisch – Deutsch. Leipzig: Verlag Enzyklopädie, 1984.

SLOVNÍKY

- DUDENREDAKTION, Duden – Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in 8 Bänden. Band 2 Bin - Far. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 1993.
- DUDENREDAKTION, Duden – Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in 8 Bänden. Band 3 Fas - Hev. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 1993.
- DUDENREDAKTION, Duden – Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in 10 Bänden. Band 3 Einl - Geld. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 1999.
- DUDENREDAKTION, Duden - Das große Wörterbuch der deutschen Sprache in 10 Bänden. Band 9 Tach – Vida. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 1999.
- DUDENREDAKTION, Duden – Deutsches Universalwörterbuch. 6. Auflage. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2007.
- DUDENREDAKTION, Duden – Das Fremdwörterbuch, 7. neu bearbeitete und erweiterte Auflage, Band 5. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2001.
- FILIPEC, J. a kol. Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Praha: Academia, 2001.
- LANGENSCHIEDT, Großwörterbuch Deutsch als Fremdsprache. München: Langenscheidt, 2008.
- LONGMAN GROUP, Dictionary of contemporary English. Essex: Longman, 1987.
- PENGUIN GROUP, The Penguin English dictionary. Praha: Universum, 2005.
- PETRÁČKOVÁ, V. a kol. Akademický slovník cizích slov A-Ž. Praha: Academia, 1995.
- WAHRIG, G. Deutsches Wörterbuch mit einem „Lexikon der deutschen Sprachlehre“. München: Mosaik Verlag, 1980.

WAHRIG, G. Deutsches Wörterbuch mit einem „Lexikon der deutschen Sprachlehre“. München: Bertelsmann Lexikon Verlag, 1986.

WAHRIG-BURFEIND, R. Wahrig Deutsches Wörterbuch. München: Bertelsmann Lexikon Verlag, 2010.